

9059

Bibl. Jag.

III

Freiburg in Baden, Löhningerstr. 84,
Dnia 1. Kwietnia 1912. r

Wielmożny Panie!

Jakkolwiek nie mam jeszcze wszystkich danych, które dostać się spodziewam, piszę o tem, co wiem, aby Wielmożnemu Panu dać znać, że pamiętam o sprawie. Najprzód więc odzukałem grób Trentowskiego na cmentarzu katolickim - gminnym, więc wspólnym dla wszystkich wyznań. Na kamieniu grobowym jest herbowa, której nie umiem wyłtać znaczeń, bo nie znam się na heraldyce. Ale gdyby to było ważne, mógłbym ją dać fotografować.

Na okolo ławcy jest napis:

Dr. Bronislaw von Trentowski polnischer Schriftsteller, pod ławcą:

geb. 21. Jan. 1808 zu Opole + 16. Juni 1869

Karolina von Trentowski (sic!)

geborene Hornburger

+ 10. Nov. im Alter v. 78 Jahren

Na piedestalu:

Leidmet von deren tieftrauernden (sic!) Tochter

Podtem niemieckie próżne.

Można "Tochter" ma zamiar dać się także tutaj pochować i na próżnem niemiecku dać wyryć słowa swego życia.

Przejrzawszy polem w archiwum miejskim wycelnie spisy
miejscowej coo fryburskiej (Adressbüch) od roku 1820 —
starszych nie ma. Znalezłem tylko jedną rodzinę Hom-
burgerów, a mianowicie: Ludwig Homburger senior,
Särktermeister, i Ludwig Homburger junior, Leifensieder,
prawdopodobnie tamtego syn, zapisywany aż do roku 1836,
ale już jako obywatel miejski „abwesend“. Jako zamie-
szkała we fryburgu jest od roku 1837 podana tylko wdowa
Homburger, Anna. W roku 1838 po raz pierwszy podany
Trentowski, Ferd. Dr. W tym samym domu zamieszkała
Homburger, Witwe, ale nie podana po imieniu. Ta
wdowa“ figuruje w spisach aż do roku 1842.

Trentowski Dr. Witwe ostatni raz zapisany w roku 1880.
Ze wszystkich tych danych wynika nie wątpliwie, że żona Tren-
towskiego nazywała się: Homburger, pomimo tego, co
niekiedy

W księgach kościelnych głównej parafii kamskiej prze-
łożym zapiskę następującą:

Im Jahre 1838, den 22. Februar, abends halb 5 Uhr wurde
mit städtamtllicher Erlaubniß Freiburg den 10. D.Mts.
N. 2964 und nach gesetzlich geschehenem Aufgebot von
Kooperator (Ka.wikarz!) Kajetan Geßler in der Münster-
Kirche getraut: der ledige Dr. der Philosophie ~~Proni-~~
la Proni^{us}laus Ferdinand Trentowsky von Opole in
Polen, ehelicher Sohn des Leon Trentowsky u. der Maria
geb. Karoska von dort, mit der ledigen Katalina Hum

borger (wyrażnie: Karolina Humborger), ehelichen Tochter
 des + Bürgers u. Sattlermeisters Ludwig Humborger u.
 der Flora geb. Löffler von hier. Zeugen sind Felix Körboortki,
 Dr. der Rechte und hiesiger Bürger, von Lechlin in Polen
 gebürtig, und Anton Werber, Professor der Medizin an
 hiesiger Universität, von Ellenheim gebürtig
 gez. Dr. Ludwig Buchegger

Pfarrkurat

Ponieważ tu nie ma żadnej wzmianki o jakimkolwiek
 dyspensie, wynika z tego zapisu, że nowożeńcy byli
 oboje Katolikami. W metrykach chrzestnych nie
 znalazła się żadna wzmianka o dzieciach Trentowtskich
 ani w księdze pogrzebowej o jego pogrzebie - może
 dla tego, że on (Trentowtski) od roku 1844 zamieszkał
 w drugiej parafii oniejskiej - św. Marcjuszkiej.
 Tej parafii księgi nie mogłem dotąd przejrzeć.
 Księżę jest szczerą miłośnikiem, obawieniem się naukę,
 religii w szkole liczących katolików a resztę czasu
 wami i na więcej siedzą w konfesyonalach i stuchają
 spowiedzi. Ale uprosiłem jednego, aby w tych dniach,
 skoro spokość mają, wakaacje przejrzał księgi po jakiej
 zapiski. W przyszłą stronę mam dostać rezultat.
 W aktach uniwersytetu nie ma żadnych danych o
 Trentowtskim, ani w aktach fakultetu filozoficznego
 ani w aktach senatu, ponieważ był tylko docentem.
 W Karlsruhe, w Ministerstwie oświaty, są może jakie

personalia, ale by prędzej podano Wnu Panu jęz onie,
Majordomo greszta, aby w roku 1838 - bo w zimowym semestrze
1838/39 poraz pierwszey zapisywany Trentowski jako pre-
zydent - aby w tedy już tutaj dopuszczono docenta przy-
watnego niekatolika - Rolletk się temu opowied,
a Rolletk umarł w r. 1841.

W archiwum miejskiem nie mogą odnaleźć nadania
Trentowskiemu obywatelstwa miejskiego pomimo, że on
w Adressbuch figuruje jako Activbürger - musiał
więc obywatelstwo kupić, co greszta wyraził w „stadt
amtlicher Erlaubniß“ do małżeństwa

„Lächlermeister“ zdaje się podług tutaj szpogo wyrażenia
oznaczać to samo co nowsze „Lächlermeister“, albo
jak keraz tu mówią: Taperier.

Mejście ze świadectwa ślubnego datę i numer aktu onej
„stadtamtliche Erlaubniß“ proszę sekretarza archi-
walnego, aby choć no ten dokument odzyskał. Nie wiem, czy
co zna, gdzie. Bo ja nie rozporządzam czasem swoim
dowolnie i mogę tylko chwilkami z interesem tej wypraw,
aby wrpać do jęzkiego urzędu.

W następnym dniu odbierzesz Wnu Panu Doktor do
mieszkania, co jeszcze znalazłem.

Zycząc Wnu Panu pomyślnego postępu w pracy
wzdaje do usług zawsze gotowy

Ferd. Joz. Biesske

(Antonim nie jestem, chyba Antoniewicz, ponieważ
ojca było na imię Antoni).

Freiburg in Baden, Lahringerstr. 84, dnia 3. kwietnia 1912. r.

3

Wielmożny Panie!

Udaje się! Przedwzorem pisałem J.W. Panu, com dotąd był oczekiwat. Na przypadek, że list mój by mi doszedł był ręką Kurwiera, postawię po drodze, co kam podałem.

Na pomniku grobowym Trentowskiego na około ławicy herbowej jest napis:

Dr. Bronisław von Trentowski polnischer Schriftsteller, erst harezę:

geb. 21. Jan. 1808 zu Opole + 16. Juni 1869

Karolina von Trentowski

geborene Homburger

+ 10. Nov. im Alter von 78 Jahren

Na piedestalu: Gewidmet von deren Ehefrau und Tochter.

Na mogile grobowej jest marmurowa kieżka, na której słuch stronach (kartach czarnej kieżki):

Stitaj w bliźninie

i w sobie samym

tylko Boga

i człowieczeństwo

Chowanna

1842

Mysłini 1844

Pantheon

wiedeński ludzkiej

1869

Wkładce kościelnej parafii kumstowej znalazł się zapiski ślub Trentowskiego a Karolina Homburger (sic!), ehelichen Tochter des + Bürgers und Schultermeisters Ludwig Homburger in der Flora geb. Tochter Köpfles von hier.

Na mocy tego zapisku i podaniu J.W. Pana o zapewnieniu religijnem Trentowskiego sądziłem, że on był Katolikiem i spaktem w księzkach kościelnych obu parafii kulturalnych ówczesnych ze pomocą księży bardzo przesyłał i uczynił - na prozno. Ani o pogrzebie jego ani ożyciach jego nigdzie nie ma śladu.

Wakłach uniwersyteku - fakultetu i senatu - nie mogli znajdować się gwałt, warchowam miejscniemu tak samo nie

że że ślub był zapisywany. Im Jahre 1838, den 22. Februar... wurde mit staatsamtlichen Erlaubniß Freiburg den 10. März Nr. 2964, upominającem się, że prozecie musi być zapisywany akt przegwanca tutaj Trentowskiemu prawa obywatelskiego i iudgenata, bo tylko na podstawie obu praw mógł być udzieleny konsens ślubny. Archiwaryusz Niemcey, że takiego aktu nie ma, a ja, że od roku 1838. nie było tutaj wojny ani pożaru, więc akta muszą - powinnny być.

Archiwaryusz się obawiał, że ich archiwum jest wzorowo uregulowane - naturalnie, boć niemieckie wobec mego uporu ale obiecał jednak ponownie poszukiwania i po kilku dniach doniósł mi, że pomimo wzorowego zarządu znaleźć się ującej się sprawie fascykul przez jakieś omyle, nie zarejestrowany - atakui akta o sprawie Trenlowickiego. Tam wcielaniem własnoręcznie podanie Trenlowickiego, że w r. 1832 przegłęd da Regelung mit einem Pfl. von Königsberg u. eines Universitätsmatrikel von Vorschau nach Heidelberg - hat dort 2 Semester studirt und ist am 2. Oct. 1833 nach Freiburg gekommen - akademischer Bürger geworden - drei Jahre ohne Unterbrechung studirt und promovirt.

W r. 1837 dnia 12. December, docht indygenat badencki (staatsbürgerrecht)

w r. 1838 u 16. Januar Aktivbürger in Freiburg.

Z temi datami poszedłem znowa do sekretaryatu uniwersyteckiego i zarządzeniu metrykacy z r. 1833 na semester zimowy i oto tam stał przez Trenlowickiego samego zapisane: h. Nov. 1833. von Trenlowicki, Alter 25 J., Vater: Leon Trenlowicki, Gültbesitzer in Opole, Religion: evangelisch, studirt: Philosophie, vorher in Heidelberg.

Wiece oficjalnie zapisat się ewangelikiem. Je pomimo tego w kumie docht ślub bez dyferency, Homacy są ówczesnym duchem der Aufklärung i jak pawał w Niemczech a szczególnie w Badenii pomiędzy duchowieństwem - Wessenbergianinmas.

At kiedze promocji owych lat, którzy kazał mi się przegłędem, nie ma zapisku.

Skusił się wiece gupiecznie doktorować.

Teraz udałem się do księży kościelnych ówczesnej gminy ewangelickiej. Tam znalazł się zapisany pogrzeb Trenlowickiego, którego urzędowe potwierdzenie zażyczałem. Dobre spiski jest też zapisane w księgach chrześcijańskich, mianowicie: Olympia Lyane, ur. 6. Juni 1829, um. 19. Mai 1840, i Olympia Flora, ur. 5. Mai 1842.

Kiedyż znowa Trenlowickiego zmarła i po jakimś czasie pogrzebana, zapomniałem się pytać.

W księgach katolickich parafii nie znalaziono - o ile przegłędalem - jej nazwiska. Gdy to było potrzebne i ważne, proszę mi donieść, to się teraz łatwo dowiem.

Wiele myślenia moich dochożeń. Miałoby mi być, gdyby się w Własn przepadły. Za podpisowaniem w druk - drukuje się znowu. Wznowienie swoim przyspikidnem poważnie wpióstr ecosed przy dziełach naukowych, czasem całej rozprawy redagować, które wygłodzi z druku potrafiem niezgodzonym, wiece że leżą doznostka, jak mi niejpra, oficjalne dopiękceprzenię bydoty - smieznem. Gdyby mi w Własn przy okazji wódeń w znaczkach pocztowych - 50 fe które musialem do zboru protestanckiego zapłacić, to bym miemi nie wzgardził.

Do wszelkich datkach usług jestem każdego czasu gotowy, skoro mógłbym się naukowcy pracy polskiej węgunkolwiek przysłużyć. E poważaniem

Wierzek

Wiece!

1816

~~Copia.~~ 4No 194
2243

Summis Auspiciis

Augustissimi Potentissimi Imperatoris totius Rossiae Regis Poloniae

etc. etc. etc.

NICOLAI, mi

Pr. Ferdinandus Treglowski

Philologiae studiosus

Exhibito Testimonio Maturitatis

numero civium Universitatis Literariae Regiae Varsaviensis,
qui annum tertium studiorum in Ordine Doctrinarum et aa. LL.inchoaturi sunt, adscriptus est, ea conditione, ut legibus
academicis earumque custodibus plenam praestet obedientiam
debitamque in literarum studiis diligentiam, cum probitate
morum conjunctam. Cujus rei testes haec literas sigillo

Universitatis munitas et a Rectore subscriptas, accepit.

Varsaviae d. 27. Mensis Septembris Anno Millesimo
octingentesimo vigesimo septimo.

Adalbertus Ansel. Szwejkowski

(L. S.)

Rector.

(Sigil. universitatis lit. regiae varsov. MDCCCLXVI.)

Zawiadzczenia Professorów z pierwszego kwartału.

(próżne)

Zawiadzczenia Professorów z drugiego kwartału.

(próżne)

Sub auspiciis augustissimis
Potentissimi Principis Et Domini

Domini

Leopoldi

Magni Ducis Badarum Ducis Saringiae etc.

Rectoris Academiae Ruperto - Carolinae Magnificentissimi

Academiae Ruperto - Carolinae

Prorector et Senatus

Lectoris

s.

Posteaquam Ab. Ferdinandus Trentowiski, Polonus,
philosophiae studiosus,

sancte dataque dextra pollicitus est, se et statuta Academiae nostrae
conditis condendisve | et illis legibus, quibus universos Magni Ducatus
Badarum cives teneri iussit aut jubebit | Princeps Augustissimus, fore
obsequentem, Academiaeque Prorectori, Senatui et Judici, | Magistratibus
suis legitime, religiose obtemperaturum atque eam verecun-
diam, modestiam, | morum vitaeque probitatem sedulo sectaturum,
quam rectari decet juvenem bonarum | literarum studiosum, postremo
nilul dolo malo moliturum esse, quo Academiae Nostrae | in com mo-
dum aut detrimentum afferatur: idem civium Academiae Nostrae
numero adscriptus, | eorumque particeps factus ^{est} et privilegiorum,
quibus Academiae Ruperto - Carolinae cives | fruatur. Cujus rei

gerae ne deesse testimonium, hae literae, et a Prorectore sub-
signantur, et sigillo academico impresso confirmantur.

Tab. Heidelbergae in Academia Ruperto-Carolina a. d. XXVIII mens.
Octobris A. MDCCCXXXII.

(h. t.)

J. Fridericus Guilielmus Carolus Umbreit,
h. t. Prorector.

(Carolinae Heidelbergae Sig: Academiae Rupertae —
Carolinae Heidelbergae)

~~(Abgelesen na přednecí stonice.)~~

Nr 3572

6

Testimonium Morum

Dem Herrn Bronislas Ferd. Trenchowski gebürtig zu
Opole in Polen, wird hiermit bezeugt, dass er am 27ten
October 1832 bei der hiesigen Universität als Stud. philos.
immatrikulirt worden ist, sich zum Zwecke der
Kandidatur wegen seiner vorgefaltten, nach den akade-
mischen Gesetzen gemäss und vollständig herausgab.

Wegen Fälschung von akademischen Akten = Ver-
bindungen muss er bei uns nicht in Untersuchung.

Heidelberg den 25ten Septbr 1833

Grossherzoglich badischer Universitäts- Rhet.

(L. L.)

Christ.

25.9.1833

1875

The first of these is the fact that the
total number of cases of smallpox in
the United States in 1875 was 1,200
cases, and that the total number of
deaths was 100. This is a very small
number of cases, and it is very probable
that the disease is now almost entirely
eradicated from the United States.

The second of these is the fact that
the disease is now almost entirely
eradicated from the United States.

The third of these is the fact that

the disease is now almost entirely
eradicated from the United States.

7 15

Sub auspiciis augustissimis
Leopoldi
Magni Ducis Saxonum, Ducis Saringiae etc.
Rectoris nostri magnificentissimi

Academiae Alberto-Ludovicianae Prorector
et Consistorium lecturis solutem.

Notum ac manifestum esse volumus omnibus quorum interest, Dominum
Fr. Ferdinandum Trentowtzi ex Opole, Polonum, Philos. studiosum,
cum fidem de la dextera obstrinxisset, se Academiae nostrae legibus fore obse-
quentem, neque minus Academiae Prorectori, Consistorio, Judici, magistratibus
denique suis legitime constitutis religiose esse obtemperaturum, etque in tota
urbis ratione honestatem, modestiam, humanitatem, (ubi iuvenem litterarum
studiosum decet, observaturum, in alium Universitatis h. r. relatum et in)
omnium esse iurium ac privilegiorum, quibus cives a academici fruuntur,
possessione constitutum.

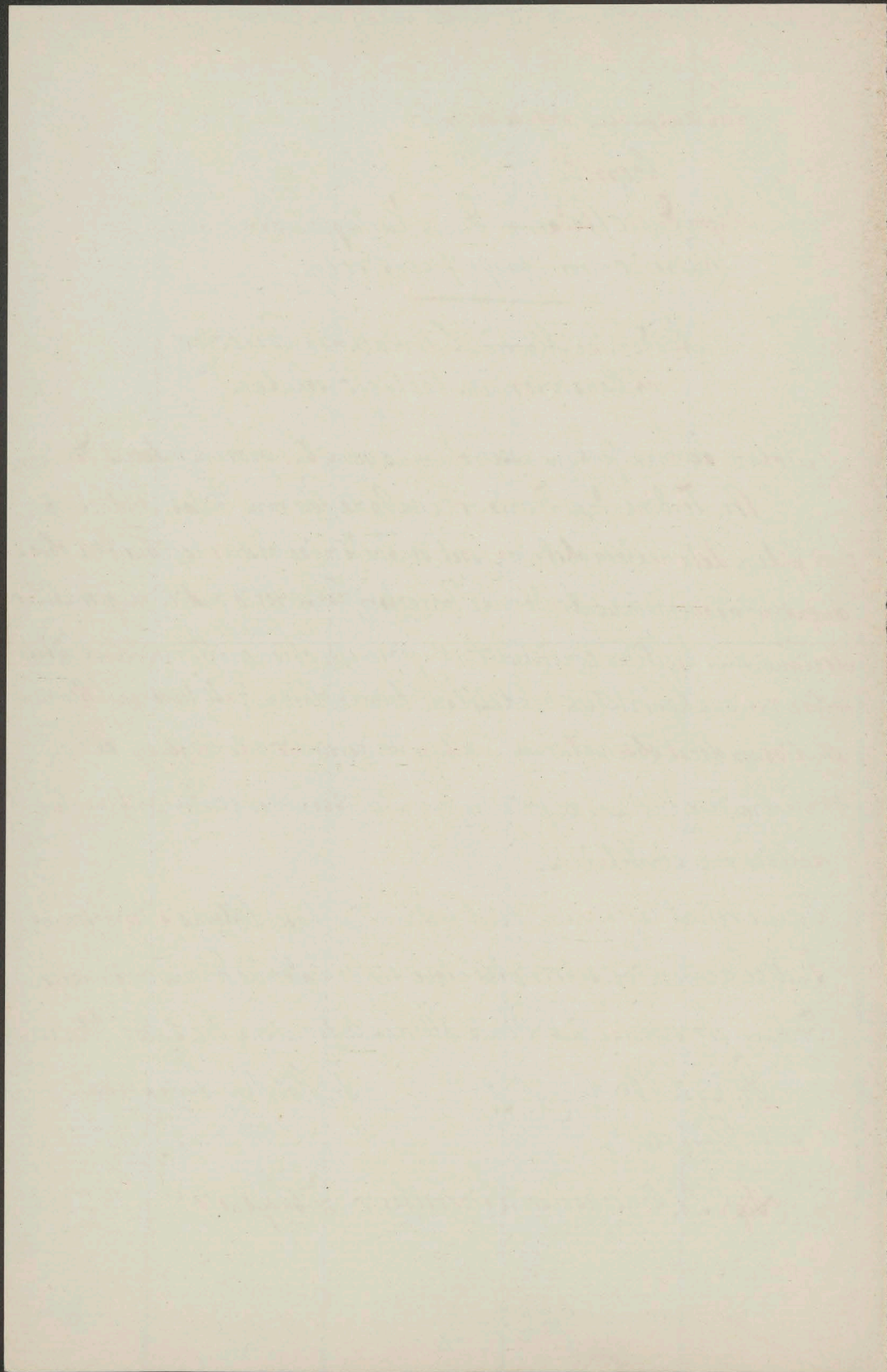
Cuius rei ut legitimum esset testimonium, hasce litteras a Prorectore et
Iudice academico subscripserat etque sigillo academico volumus confirmatas.

Friburgi Præteritæ in Academia Alberto-Ludoviciana Die 2. Mo. MDCCLXXXIII

Jr. C. F. Bein (L. S.)
h. b. Prorector

Jr. Holzlin, Iudex acad.

(Sig. Sig. Cancellariæ Universitatis Friburgensis)

Quot felix faustumque sit!

Auctoritate Regia

Summi ac potentissimi Principis

Leopoldi

Magni Ducis Palatum Ducis Saringiae

Rectoris Academiae Magnificentissimi

Prorectore Magnifico

Henrico Amann

Jur. Doctore regiae celsitudini Magni Ducis Palatum a consiliis aulae Pandec-
tar. et jur. eccles. professore publico ordinario societatis historicae Fribur-
gensis sodali

in
Alma ac perantiqua literarum universitate

Alberto-Ludoviciana

ex ordinis philosophorum decreto

annuente senatu academico

promotore legitime constitutus

Henricus Josephus Welzer

Philosophiae et s. Theologiae Doctor literarum orientalium professor pu-
blicas ordinarius societatis asiaticae Parisiensis et historicae Fribur-
gensis sodalis h. t. ordinis philosophici decanus

virum docterrimum

Fronislauum serd. Trendowtzi

Opolensem Polonum

exhibuit eruditionis summo honore in philosophia dignae specimenibus

Doctorem Philosophiae

renuntiavit

Friburgi Pringavorum die VII. Septembris anni MDCCCXXVI.

id quod publico hoc diplomate sigillo academiae majori munus
testamur. |

Dr. Henricus Amann
h. t. prorector. (L. S.)

Dr. Henricus Josephus Wetzer
h. t. ord. philos. decanus
promotor.

Dr. Gust. Fried. Wucherer
Magni Ducis Badenarum a consilio aul. int.
physices et technologiae professor p. o.
plurium societatum literariarum sodalis
ord. philos. senior.

Dr. Ferdinandus Biecheler
Almae Universitatis syndicus

Fidelis Copiae testatur
Friburgi d. 26. Nov. 1836.

Dr. Biecheler
Syndicus.

(Wszystko na jednej stronie wierszami robzonego galunka dra-
kowane.)

9 8

Ihr Vorstand der bürgerlichen Lepagapallpfast

an
guten Vaters Frenkowsky, Hoflyubofen
Lepin.

Wir fordern die Güte der Wohlthätigkeit unserer Lepapallpfast
1. Anzahl der Güter bürgerlich vorangehenden philantropischen
Wohls zum Zweck zu bestimmen, für welche Auf-
merksamkeit wir Ihnen im Namen und aus Auftrag
der Lepapallpfast. Wir wünschen die verbindlichsten Dank
beizulegen und zugleich die Aufforderung machen soll,
dass Sie von solchem in seiner Sitzung vom 20. d. Mts.
als Wahl des Lepapallpfast Hoflyubofen
der bürgerl. Lepapallpfast vornehmlich werden sind
und an uns zum besondern Vergnügen verweist,
Ihren diese Mittheilung machen zu dürfen, falls ich die
Ihre zu sein

Ihr Hoflyubofen

Freiburg, 21. Mai
1837.

vergebener Name

Carl Montfort.

Secrétaire der bürgerlichen Lepapallpfast

Dear Mother

Dear Mother

I have been thinking of you
very much lately. I hope
you are well and happy.
I have been very busy
with my work lately.
I have been thinking of
you very much lately.
I have been thinking of
you very much lately.

Yours affectionately
John

Nro 708

Freiburg den 8ten Juny 1837

Das
Großherzoglich Badische Universitäts-Amt

Dem Herrn Dr. Bronislaus Ferdinand Trentowski aus
Opole in Polen begähen wir hiermit, insofar von 2ten
Novbr 1833 auf den Grund eines Matriculats von Gais
Salzburg d. d. 27ten Oct 1832 und eines Piltungsnachweises
von dort d. d. 25ten Jber 1833 begnad als Philosoph
imatriculirt worden und am 7ten Jber 1836 die Würde
eines Doctors der Philosophie erlangt. Während
seines Stufenjahrs von fünfziger Hochschule - bis
7ten Jber 1836 - hat sich derselbe nicht nur den allge-
meinen und besondern acad. Gesetzen gemüß,
sondern in jeder Hinsicht müßig betragen

vdH Dr. Wetzer, (L. L.) v. Laroche
ephorus.

(Freiburg Universitäts Amts Sig)

Handwritten text at the top of the page, possibly a title or header.

1877

Handwritten text, possibly a date or location.

Main body of handwritten text, appearing to be a letter or a report, written in cursive.

Handwritten text at the bottom of the page, possibly a signature or closing.

Handwritten text at the very bottom of the page.

Abkrieff des Indignants.

117

Großherzoglich Badische
Regierung des Großherzogthums.

Freiburg am 12. December 1837.

Nr. 22033. Befehl des Großherzoglichen Ministeriums
des Innern vom 4. S. M. Nr. 1114 - 15 die dortin gesetzte
Vorfällung des Defens sich auffulhender Hr. Pfilop. Leonis-
laus Ferdinand Frankenthaler aus Ogola in Polen um Aufhe-
bung des Indignants betr.

Bejßluß.

An das Oberamt Freiburg unter Aufschuß der sämtlichen
Beilagen der obgedachten Vorfällung vom 29. November d. J.

Dem Weltlicher wird anzuzeigen, in Berücksichtigung seiner
jezt näher angezeigten Vorfällung und der ihm von dem
heutigen Gemeinderath von Großherzogthum 4. Jülis d. J.
Nr. 2705 zugesetzten Annahme der Bürger Defens, das Oberamt
beizugehen und sich anzuzeigen.

Hierzu ist daselbst unter Rückstellung der Anlagen an
den Bürgerlichen zu eröffnen.

J. K. S. R. S.

J. Kern

Nr. 666. Hauptstadt Abkrieff des fassen Regierungsbefehls
nicht dem Hr. Frankenthaler Defens loco public. unter Aufschuß
der Anlagen seiner Bürgerlichen am 29. Novemb. d. J. zugesetzt

Freiburg am 12. Januar 1838.

Großherz. Oberamt

König

Reg. 22. u. Nr. 153.

J. = Dorrfer

12. 1. 1838

Wm. H. ...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

Abdruck

Freiburg den 16. Januar 1838.

Ihr Gemeinderath

der

Großherzoglich badischen Hauptstadt
Freiburg.

N°. 261. Wille der Doctor der Philosophie Bronislaus Ferdinand Frankowski
aus Oyola in Polen um bürgerliche Ehrenrechte in hiesiger Stadt
begehrt.

mit Zustimmung der Bürger Deputirten.

Dem der Philosophie Bronislaus Ferdinand Frankowski aus
Oyola in Polen nicht befehrt seiner vorfabauden Honorarbefähigung mit
seiner hiesigen Bürgerrechte, nachdem ihm der Großherzoglich
Königliche Rath befohlen worden, das hiesige Bürgerrecht durch
ganzemütige Verleumdung nicht zu erlangen. Dafür werden bezahlt:

a) für hiesigen Amortisationskass

1) Einkaufsgeld bei Eintritte	60 fl.
2) für den Einkauf in der Holzgewinn	36 „ 42 kr.

b) für hiesigen Baukass

1) Beitrag zu den Pfälzerkassen	4 „
2) Beitrag zu den Färberkassen	4 „

c) zu den milden Lokaltiftungen

1) Beitrag zum Kreuzfond	20 „
2) Beitrag zum Waisenfond	10 „

Zusammen 134 „ 42 „

= Einfinden dreißig neue Stellen 422 =

zu deren Beförderung die betreffenden Häuser unter einem neuen
Namen werden.

Das Bürgerrecht wird jedes mal nach Bezahlung obiger 134 fl. 42 x
in Höhepunkt, und die Steuernommern wird zugleich ange-
wiesen die Einkünfte über Bezahlung der obigen Pflichten
zur Einkünfte in die Bürger und Hauptpflicht auf die obigen
Konten einzubringen.

Roller

v. Fifler

Herr Dr. B. F. Frankowski von Opatowitz ^{in Polen} (Bezahlung)

— 60 fl. Bürgerrechtskaufgeld

— 26 „ 42 x Einkünfte in den Holzverkauf

— 8 „ Beiträge zu Wetz und Feuerlöschkasten

104. 42 fünfzig Pfund vier Schilling und 42 x, pro für fünf Viertel

Freiburg 22. Januar 1838.

Käufliches Kaufamt

Reisser

Die Einzahlung der Beiträge zu Wetz und Feuerlöschkasten: 20 fl

„ „ „ „ zu den Abgaben 10 „

zusammen 30 fl

dreißig Pfund, bezahlt Freib. 22. Januar 1838

Reisser (Abgaben)

Kauf der Bürgerrechte der obigen Einkünfte zu werden in Opatowitz
unter N. 1906 in die Bürgerliste eingetragen und bezahlt
eine Abgabe zur Bürgerrechtskauf.

(Podpis opuszczonej w odpisie.)

Freiburg den 30ten Jänner 1838

13

Der Großherzoglich badische
Stadtamt (Wappen) Freiburg

Nro 2478. Verkündet dem Doctor Leonidlaus Ferdinand
Frankowski aus Oyola in Polen, welcher das
Fertigmannt durch Kaiserlich der Großherz. Ober-
schreibens Registrirung v. 12. December v. J.
Nro 22033 erhalten hat, dass nicht Nachgeliefert
über ihn dasir Lokumal sey

(L. L.) v. Vogel
(Großh. Groß. Bad. Stadt direction)
Freiburg

30.1.1838

Handwritten text at the top of the page, possibly a title or header.

Handwritten text in the upper middle section, appearing to be a list or a set of instructions.

A large block of handwritten text in the middle of the page, consisting of several lines of cursive script.

Handwritten text at the bottom of the page, possibly a signature or a concluding note.

Wohlthätliche Philosophische Fakultät
zu Freiburg in Schwaben!

Geforsamte Bitte

des Doktor der Philosophie und seitigen
Herrn Leonidarius Ferdinand Trantowski
um
Sollicitation, um der seitigen Universität
Vorlesungen in der neuen Philosophie
als Privatdozent zu halten.

Der Unterzeichnete — welcher in Karlsruhe drei Jahre, in Heidelberg ein
Jahr und fünf Monate studierte, im Jahre 1836 für Doktor der Philo-
sophie wurde; welcher darauf in Bonn unter dem Titel: „Grundlagen der
universellen Philosophie“ veröffentlicht, und schon so weit ihm bekannt ist, fünf
vortheilhafte Rezensionen erlebte, wovon er drei, die er gerade besitzt,
und zwar zwei in der gelehrten Göttinger und eine in der von Dr. Göt-
tling und Heidelberg für besitzt; der gegen Herrn in zweites Werk unter
dem Titel: „Vorlesungen zur Kenntniss der Natur, der Seele zu übertragen
glaubt; das die Forderung im Leipziger Landa erfüllt, und länger in seit-
iger Stadt wurde; welcher sich hinsichtlich seiner Billigkeit nicht wenig
wisse und wünscht; welcher endlich beinahe mit allen Mitgliedern der
Wohlthätigen Philosophischen Fakultät seit mehreren Jahren in unserer ge-
sellschaftlichen Bekanntschaft steht und sich von demselben sowohl die Lösung
auf seine Bildung und Fertigkeiten, als (auch) in Götting mit sein Wissen,
von jedem unvorsichtigen, spekulativen Fortschritt abzuwenden, das er
nicht nur seine Wissenschaftlichkeit verdient, in vortheilhaftes, ungestörtes
Gehalten zu bekommen sollte — wieweil geforsamte die Wohlthätigen
Philosophischen Fakultät, Hoffentlich müßte ihm die Sollicitation und
um und wieweil, um der seitigen hochwürdigen Vorlesungen in der neuen
Philosophie als Privatdozent zu wiffen.

Die Lemmingswunde, welche dem Unterzeichneten zu dieser Bitte be

Stimmen, sind folgende:

- 1) Er sagt diese Worte besonders mir in der Hinsicht weg, um Gelegenheiten zu bekommen sich der Gnade der hohen Regierung, welche ihn zu Paris sendete — nachdem er in seinem Geburtsort in einigen Jahren hindurch sein Studium ruhig fortsetzen dürfte und zuletzt sein väterliches Vaterland fand — wieder beehren und als ein guter, bewährter Unterthan für das allgemeine Wohl nach allen Kräften arbeiten zu können.
- 2) In dem Bewusstsein dieser unveräußerlichen Gnade tritt ich für immer und voll von dem Gefühl des Dankes unerschütterlich an, seinem väterlichen Vaterlande seine Ergebenheit an dem Tag zu legen, da er notwendig ist, daß Subjekt ein unbeschränktes Recht auf seine Aufzuehung habe.
- 3) In der Sache der Jesuiten sind besonders sehr zu mir weg Hingekommen. Er war schon früher Lehrer am Gymnasium, was der öffentlichen Furcht, die er in seinem für beizulegenden Werke geäußert, bewiesen sein kann, und sieht sich zum Aufstande bestimmt. Obwohl er als Pfründler frühzeitig in Auftrieb genommen ist, so ist er doch der gescheiterten Wünsche nicht im lebendigen Glauben, und seine Pfründe stellen, sein einziges jähriges Gehalt, läßt ihn nach einer Zeit übrig, die er, seinem innern Streben folgend, zum Besten des Vaterlands, die er liebt und als sein verdienstvollstes Verdienst betrachtet, zu verwenden sich entschließt, daß sein Geist einem konstitutionellen (Christen) nicht nur nicht gefährlich ist, sondern vielmehr mit dessen Grundsätzen vollkommen übereinstimmt, dessen Prinzipien, wie er selbst, seine oben angeführten philosophischen Pfründe.
- 4) Er ist nicht mehr als pflichtmäßig gemäß seinem Lichte und vorwärts in die Zukunft zu rufen. Die Unterzeichneten setzen nach der hochwürdigsten unversetzten Worte, die er nach bewiesener Verantwortung klaren Weg zu vollenden erlaubt, zu seiner Zeit einen Ruf als Professor der Philosophie zu bekommen. Dieser übrigens diesem Rufe in Deutschland und wegen einem Grunde ein Hindernis entgegenzusetzen, so sagt er die vorerwähnte Hoffnung, daß endlich einmal die jüngst angebotene Universität Gießen nicht länger wieder verwirrt werde, und er dem, — als diejenigen, die immer in Deutschland verbleiben

sich von der Prozedur immer entfernt sieht und nur der Schiffsbesatz lebt,
 als derjenige Glücksfall, der in Verhinderung des Staats- und Ortsbürgerrechts
 besteht und gegen sich selbst nicht opponiert, an einer deutschen Universität
 öffentliche Vorlesungen über die Philosophie zu halten, — als Professor der
 Philosophie in Kempten angestellt werden können. Diese Hoffnungen grün-
 det er hauptsächlich auf seine allseitige Abstraktion fassende und die Welt-
 licheit als die einzige Ursache betrachtende Ansicht, und auf die all-
 mähliche Gewöhnung welche in der Gestalt der Regierungen offenbart
 und der Erde wehthut.

5) Er verweist sich zuletzt mit einer Längere Zeit von sich, und die
 Familien deselben verweist, daß er sich vor einer öffentlichen Stellung
 wehrte. Dieser Schritt ist gleichfalls ein Grund, warum er auch der
 Feindtugendhaftigkeit ist. Ein Leben ist schon auf eine andere Weise ge-
 pflanzet und es ist ihm bloß darum zu thun, der Menschheit seinen Geist
 (Muth) nicht zu leihen und zu dem Ende eine öffentliche Stellung
 zu übernehmen. Damit ihm dies gelinge, erlaubt er sich mit mir gegen die
 Grundsätze der weisen, milden, weit und breit fortgewirkten Regierung
 nicht zu verfahren und sich demselben Katalanisch zu widersetzen und zu fern-
 abzu. Dieser Galaktion sei Gott und diese Geist Junga!

Auch diese Gründe die Beweiskraftigung der Hofflichen Phil. Fakultät
 in einer solchen Regierung vorhanden seilten; wenn einem Manne, der schon
 die Forderung eines festen Anglücks befreunden, Alles verloren und alle seine
 Hoffnungen in seiner Stellung auf Grund in. Kempten in. zuletzt mit die Gewöhnung
 seines Geistes hat, in einem mitgeklärten, weisen, milden in. gewöhnlichen
 Berath zuweilen ausgesprochen werden kann; wenn man sich für, wenn si-
 cher zuversicht in dem Worte eines hoch angesehenen Rathes zu
 ungenugem werden darf; so stellt der Katalanische, daß seine Lichte
 selbst in. seine Schritte erfüllt werde. Und die weisen Männer der
 Hofflichen Phil. Fakultät, die den Lichte selbst schon lange in. gewöhnlich
 selbst deselben widersetzt ihm ihre unerschütterliche Treue und
 seinem Prinzip. Und die Hofflichen Fakultät von ihm als Lichte
 zur Erfüllung seines Schrittes fordern wird, das will er auf seinem
 Können nicht leisten.

Aus Hofflichen Phil. Fakultät
 Professor
 Bronislaus Ferdinand Trentowski
 St. der Philosophie

Freiburg in Schwaben
 am 5. Februar 1838

Wohlwollende philologische Fakultät!

Geachtetster Herr Dr. Friedrich August von Frankowski
ich als Professor extraordinarius
der Philosophie beehren mich in Vor-
schlag zu bringen.

Vom Königl. russ. Hof-
Ministerium wurde mir das hochverehrte Ministerium des Innern in Hoff-
wollende phil. Fakultät beehren mich, Vorlesungen zur Erlangung der phil. Doktor-
würde zu machen. Dies veranlaßt mich, die Wohlw. phil. Fak. beehren mich zu
bitten, mich als Professor extraordinarius der Philosophie dem hochverehrten Mini-
sterium beehren mich in Vorlesung zu bringen. Die Gründe, welche mich zu
dieser Bitte bewegen, sind folgende:

1) der phil. Welt bin ich schon durch meine wissenschaftl. Leistungen bekannt.
Diese bestehen in zwei Werken, die ich dieser Fakultät widmen:

a. Gründlagen der universalen Philosophie bei Herder zu Kurland n.
Frankfurt 1837

b. De vita hominis aeterna Frankfurt: Friderici et Griederianum typis Herderianis 1838

2) Diese zwei Werke verzeichnen die Aufmerksamkeit der wissenschaftl. Pub-
likation. Der Zweck davon liegt in den gelehrten wissenschaftlichen An-
sprüchen, welche demselben zu Theil geworden sind. Diese sind:

a) zu der Oken'schen Zeit von 1838, Bd. I pag 322 u. Diese Rezension ist so
spezifisch, daß sie meine besten Leistungen bei Kritik über-
trifft. Ich lege sie hier bei.

b) Die Rezension des Hr. Kneller aus Heidelberg in dem Prolog. Litwa-
blatt zur allgemeinen Kirchenzeitung von 1837. Nr 103, 104 n. 105
Diese ganz und gar lobende Rezension wird hier beigefügt.

c) der Professor Leinweber zu Münster hat mich in dem hulla'schen Lehr-
buch von 1838 Nr 166 rezensiert. Er gütlich mit sehr lobend, selbst
Gerechtigkeit zu, ob ich mich, als ein hyegelianer, nicht auf vollkommen
ne Ausdeutung von Kritik der hyegal'schen Prinzipien verwerfen dürfe. Diese
Rezension, von mir in folgenden, werden hier nicht beigefügt, weil ich in
in diesem Angelegenheit nicht beizugehen

d) Das von Geist in Leipzig verlegte Organon der gelehrten
Lehrbücher, Jahrgang 1837 pag 343. Auf diese Rezension darf ich
nicht beizugehen.

e.) Der berühmte Franz Arndt Professor gewiß mit mir in seiner Revision
der Philosophie ^{der} Magaldischen Pfils 28 1839 p. 183 in einer Collation n. die
Schriftlich des Begriffes der Universalität Gottes.

f.) In den gelehrten Literaturblättern, die in Leipzig erscheinen von Haver Wantski

g.) In denselben Leitern von F. Kadowski. Diese (sind) sind die Verfasser
Requision, welche mit Genialität im höchsten Grade zu schreiben, befinden sich
unter meinem Fugium, welche die Hofl. Zeit. bei sich besitzt.

h.) In den Literaturblättern, die in Leipzig erscheinen n. von dem unter dem Na-
men Wojkowski redigiert worden, Jahrgang 1838 Nr. 6 bis zu Nr. 13
requisiert man mich ganz unabhängig n. sehr wohlwollend.

i.) In dem gelehrten Literaturblatt zu Lemberg von 1838 auch wohlwollend

k.) In dem Wissenschaften-Journal von 1838. Hier nennt man mich den ersten
originalen philosophischen Philosophen, auf welchem sein Staat Wort Wort Wort Wort

l.) Unter diesen Requisitionen verhält ich mich einige persönlichste Leitern von den
wissenschaftlichen und weltlichen Autoritäten, die ich im Falle der Verordnung
vorlegen kann.

3.) Gegenständig befindet sich beim Büchhändler Neber in Leipzig mein ganzlich be-
kanntes Wort, welches gegen Ostern d. erscheinen wird, unter der Presse. Es
besteht aus zwei Bänden. Der Titel ist: Korrespondenz zur Abhandlung der Wörter
oder Ubergang von Gott zur Erziehung et. Die Abhandlung, die ich bis zum
heutigen Tag verf. hat, liegt in Leipzig bei.

4.) Ein Leibniz der Logik, die ich schon zum ersten mal verf. hat des
vorher, haben ich unabhängig. Es besteht aus zwei Bänden n. wird beide
erscheinen. Ich reichte mit der guten Worte, die meine Korrespondenz
erscheinen sind. Das Manuskript kann ich für nicht verleihen, weil ich
darin in diesem Quart Logik vorher. Würde jeder der Hofl. Zeit.
Zeit. aus Verordnungen, um Manuskript zur Leipzig zu bekommen,
so bin ich bereit Korrespondenz dieses auf der Halle vorzulegen.

5.) Meine Korrespondenz sind unter der Presse und meine Logik ist druck-
fertig; ich reichte also jetzt in meinem heim Bänden in meinem Leibniz der
Erziehung, die ich schon vorher haben und beide reichte vorher
werden, und weil ich in meiner Korrespondenz und Materialien besten. Diese
Korrespondenz will ich der Hofl. Zeit. vorlegen, sobald Korrespondenz ab werden
werden. Dieses Leibniz wird in zwei Bänden veröffentlicht 1842 er-
scheinen.

6) Dassel des Laprunt als ein schriftstellerische Lirische Schrift ist nicht
wist in Deutschland, sondern schon in Polen, und zuerst jenseit 1829,
dies 1830 angestanden. Darunter steht des litauische Fortschritt von Kaja-
ken Jänner 1839 p. 161 d. Dies muss bemerken, dass meine Schriften nicht
des Fortschritts sind freigelegten und ungenüßlichen Aufsatzes sind,
sondern gewissenhaften und richtigen sein müssen. Auf in der Zukunft
wäre es es nicht um Preis und Ausdrück managen lassen. Schon
seit vielen Jahren habe ich mich für die Wissenschaft, so wie ich jetzt
noch dafür habe; und ich würde bereits mehr gelehrt haben, hätte
ich nicht der gründlichen Erlernung der deutschen Sprache einige
Jahre opfern müssen.

7) Die Forderung meiner unvollständigen Philosophie die das Praktische mit
dem Theoretischen insofern zu verbinden sich bemüht, ist weder dem Staate
noch der Volkstugend gefährlich. Es versteht sich in jeder Hinsicht förder-
lich und alles verkündet Geist. Man lese mit den § 37 meiner
Gründungen, Jungferlich über p. 266 d. oder auch mit dem Versteck des
den Herold p. 336. Das befragende System ist nicht falsch, als
alle bisherigen Philosophen. Dies muss gelte. Der Versteck meiner Versteck:
De vita hominis aeterna p. 69. Christus intellexit d. bemerken. Bei meinem
neuenem Geiste für Religion bin ich jeder ein anderer Nachzügler der
phil. Volkstugend. Nur die Deutschen n. sollen begreifen sind nicht im
Gebiete der Wissenschaft freizig. Mein Ziel strebt nach Fortschritt, zu
habe mich selbstige Person. Ein Feind der Philosophie kann in
meinen Schriften wirklich einige aufstrebende Ausdrücke finden; was
trifft aber über eine Philosophie nicht einzelnen Fall? Hier muss
man das Ganze, das Ziel, zu welchem Alles angeht wird, betrach-
tigen. Selbst und der Welt lassen sich Religionen ändern, wenn
man sie versteht freizig.

8) Allerdings bin ich kein gewöhnlicher Schriftsteller; allein ich habe mich
doch der deutschen Sprache, wie ich glaube, ziemlich bemüht. Dies
bemerken meine Schriften, das Lob meiner deutschen Sprache in
allen deutschen Reden und meine Vorstellungen. In Bezug mit
den letzten habe ich mich mit ein Jungeit von dem Großherzog.
Regierung-Rath Grafen bei, der bei mich eine Collegien führt. Bei
meinem unvollständigen n. forium Vorlesung würde ich in keine Vorstellungen

vorwiegend in Bezug auf den Gegenstand als mich in Bezug auf die
 Person. Ich fühle mich hier ganz zu Hause. Der beste Beweis
 davon kann sein, daß ich bei allen unglücklichen Umständen für die
 Philosophie und bei der ganzen Concurrenz der Hochschulen, welche im
 Mangel eines Professors vorüberliegend ist, doch die wissenschaftlichen Gegenstände
 meines Faches sehr und sehr gefördert habe.

9) Seit 1833 wohne ich in Freiburg in. bin allen Mitgliedern der
 Hochsch. Fakultät persönlich bekannt. Meiner Thätigkeit und
 mein Fleiß, wie auch mein mit der Klippmuth und Familien
 unversüßtes Leben finden in der ganzen Stadt Anerkennung. Keinem
 Menschen habe ich beleidigt, Niemandem Schief gesprochen. Mein Charakter
 und mein Ruf sind unangefastet. Mein vorangegangenes Leben
 möge also für mein Wohlfühlen in der Zukunft bürgen.

10) endlich bin ich jetzt durch das schon längst vollzogene Einigun-
 gen mit ein herrlicher Unterthan und setze daher, daß meine, durch ihre
 Gerechtigkeit und Humanität wohlbekannte Regierung lieber einem für-
 hender, sobald er sich zu einer Stellung gleich gut qualifiziert, als einem
 Ausländer brüderlichem werde.

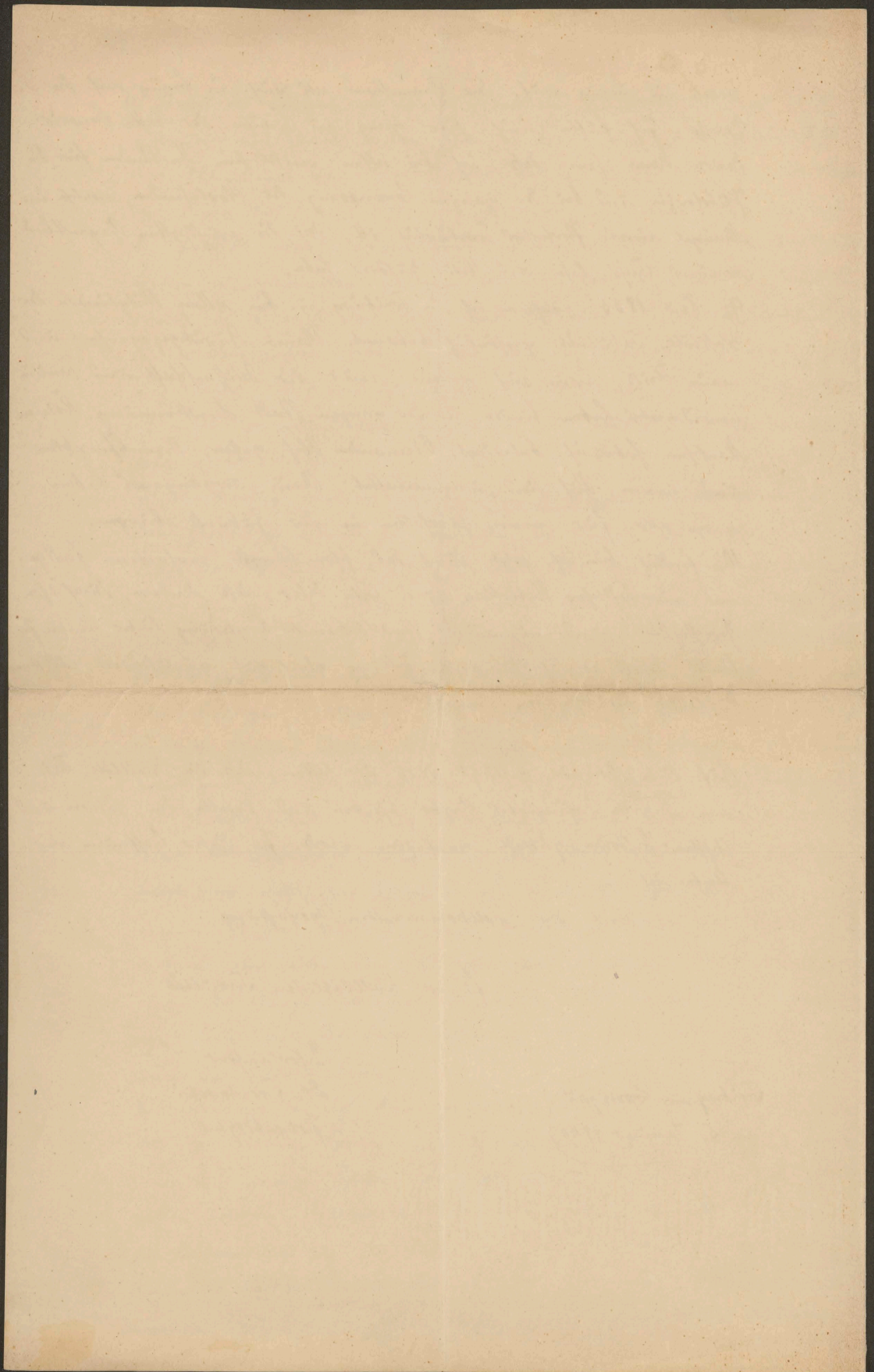
Auf diese Gründe gestützt darf ich hoffen, daß die Hochsch. Fak.
 meiner Bitte gütigster Gesetze pfanden und dieselbe den höchsten und
 höchsten Beförden gütigst annehmen werde. In dieser Hoffnung ver-
 bleibe ich

mit der vollkommensten Hochachtung

Ihrer Hochsch. Fakultät

Freiburg in Lothringen
 am 5. Januar 1840

Gesetzrath
 Dr. Trentowski
 Privatdozent

X

Minuta fannas 1838/39.

Pädagogik. - Metaphysik. - Der Mensch als
Gott zu befreuen, als Einleitung zur Mittheilung
des Wortes.

Sommer fannas 1839.

Logik. - Logik als Bagatelle. - Metaphysik. -
Philosophie des Wortes, Logik und das Wortes-
Kontext.

Minuta fannas 1839/40.

Philosophie des Wortes, Logik und das Wortes-
Kontext. - Logik. - Geschichte der Philosophie.

Sommer fannas 1840.

Philosophie des Wortes, Logik und das Wortes-
Kontext. - Pädagogik. - Metaphysik.

Minuta fannas 1840/41.

Logik. - Geschichte der Philosophie.

Sommer fannas 1841.

Metaphysik.

Minuta fannas 1841/42.

Logik.

Sommer fannas 1842.

Logik.

Minuta fannas 1842/43.

Geschichte der Philosophie.

A. J. 1843, M. J. 1843/44, J. 1844, M. J. 1844/45, A. J. 1845: x

o

//

Mintafammas 1845/46.

Religiousphilosophie. -

A. J. 1846.

0

Ma. J. 1846/7.

0

A. J. 1847.

0

Ma. J. 1847/48.

0

A. J. 1848.

0

Ma. J. 1848/9.

0

A. J. 1849.

0

n. p. w. bis A. J. 1853

0

Ausgang

mit dem

Lehrungsvertrag der evang.-luth. Gemeinde
Freiburg i. Br.

Im Jahr vierhundert achtundacht und neun und
fuszig dem sechszehnten Juni, nachts zwißhalb sechs
Uhr und mehr dem vierzehnten Juni nach-
mittags zwanzig Uhr durch den Notarzwilferten Herr-
schaft:

Lehrer Herrmann Trentowsky,

im und fuszig sechs, vier Monate und neun und
zwanzig Tage alt, welcher Sohn des Herrn Trentows-
ky, Burgmeister der Nationalgüter zu Spole in
Polen und der Fräulein, gebornen Karska, Dr. der
Philosophie, Bürger und Schriftsteller Herrin, er
wird verheiratet mit Pauline, gebornen Horn-
burger.

Jungen: Gustav Ree, Anwalt, und Carl
August Meier, Holzschläger, beide Herrin.

Freiburg, den 19. Juni 1869.

473.
Carl Albert Helbing, Notar.

Ein Restigkeit dieses Ausganges bekräftigt.

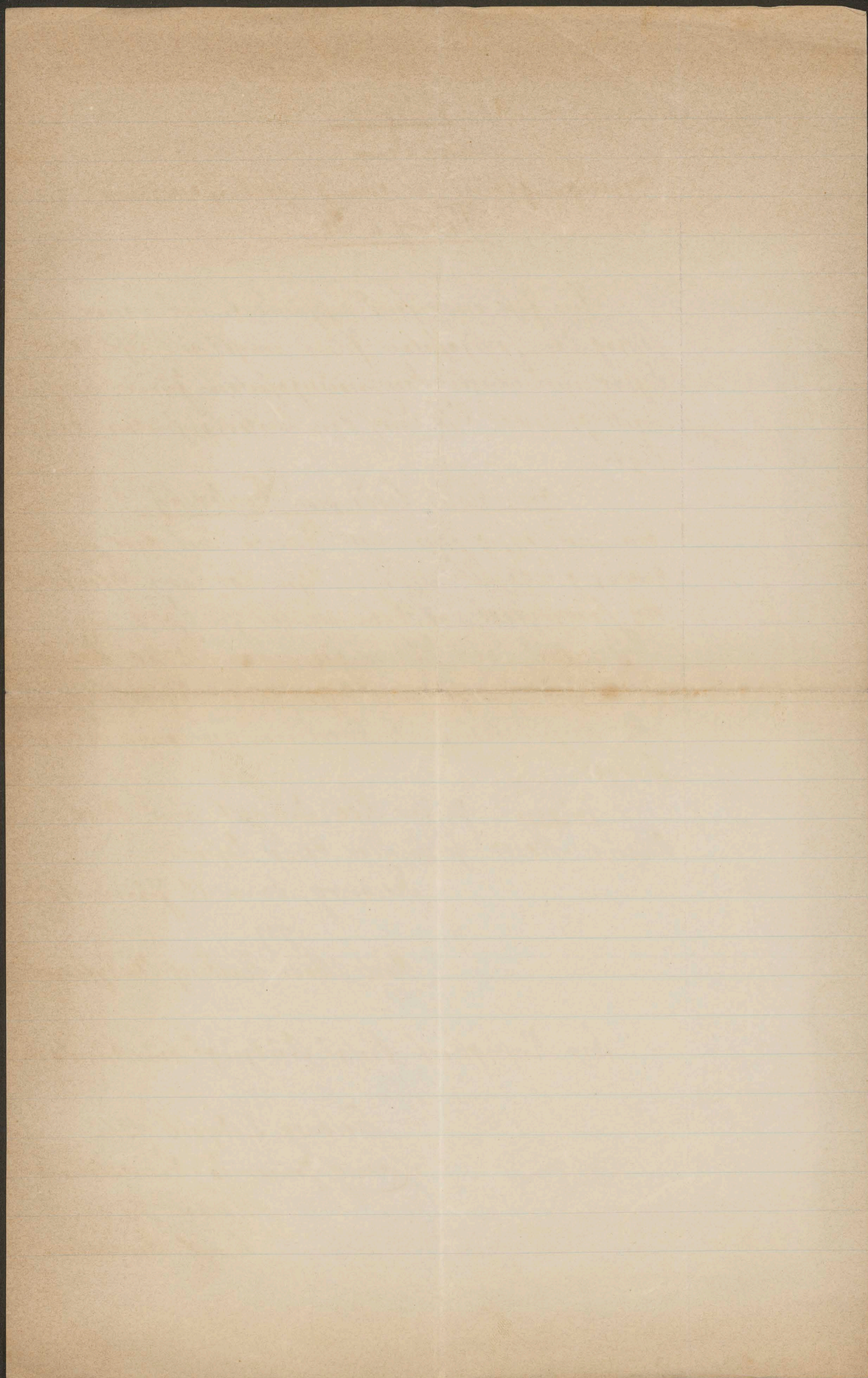
Freiburg, 3. April 1912.

evang. Gemeindeverwaltung.

Wundt

kirchl. Anwalt.

No.

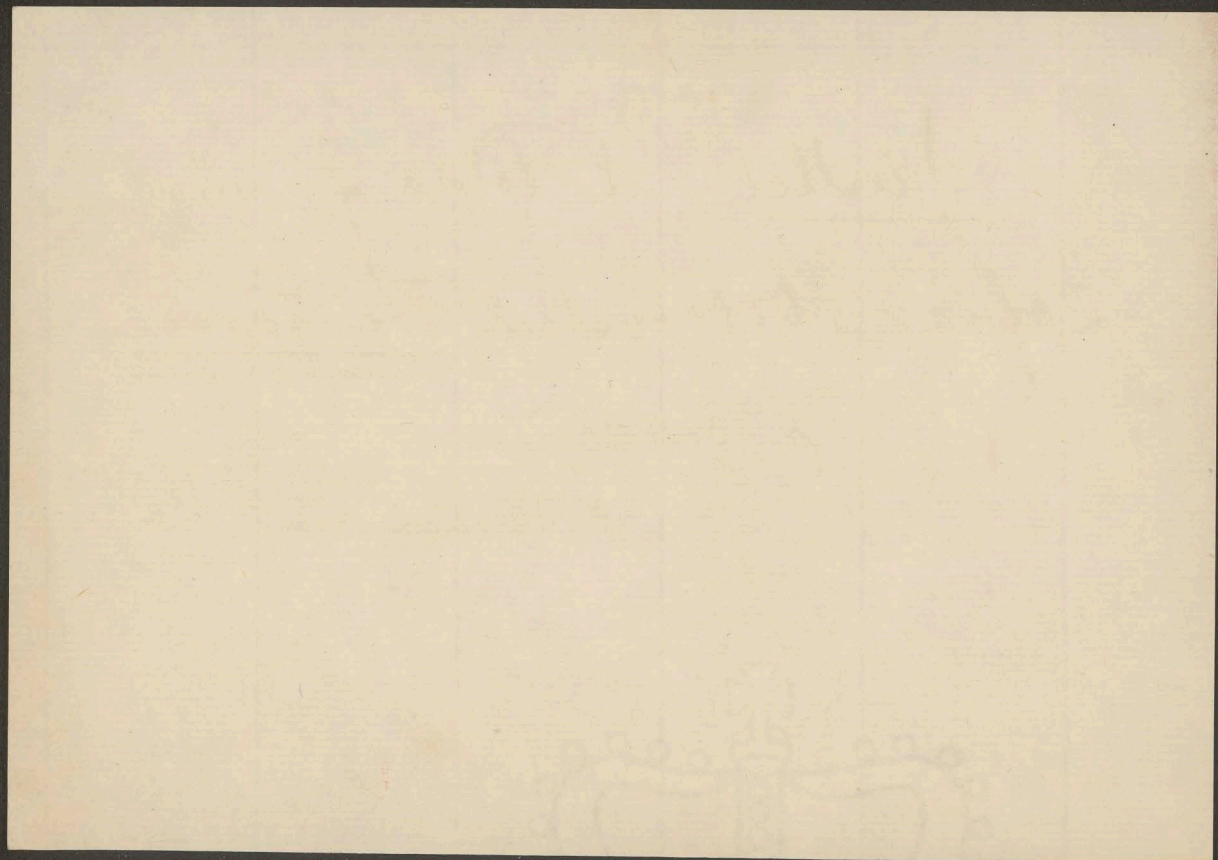
20

Siedlce, ul. Tolna 7. m. 1.

Lofia z Ostrowskich Treutowska

podat: (p. Bruzewska -

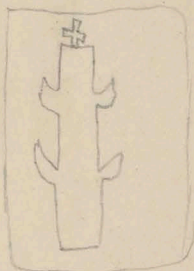
dr. Giesiekierski). -

29

A.

Dr. Bronisław von Trentowski

polnischer Schriftsteller
 geb. 21. Jan. 1808 zu Opole
 gest. 16 Juni 1869

Karolina von Trentowski
 geb. Homburger

† 9 + 10 Nov. im Alter v. 78 Jahren
 gewidmet von der tieftrauernden Tochter

Mitykiński

i + wie samy

tylko Boga

i głowiec

Chowanna
1842Myśliwi
1844Pantheon
1861

Przebrać ten postering na nowy moment
zgodnie z ~~prawk~~ najrychlej 1872 roku.

Czesć polska jest grą się utankiem polskimi,
pierwotnego nagrobka.

22 2.

Winterhalbjahr 1840/41:

Privatrecht

Logik 4 x wöchentlich (Dr. Treutowski

Geschichte der Philosophie 4x ...

Sommer 1841:

Metaphysik 4 x Privatl. Dr. Tr.

Winter 1841/42

Logik 4 x " " "

Sommer 1842

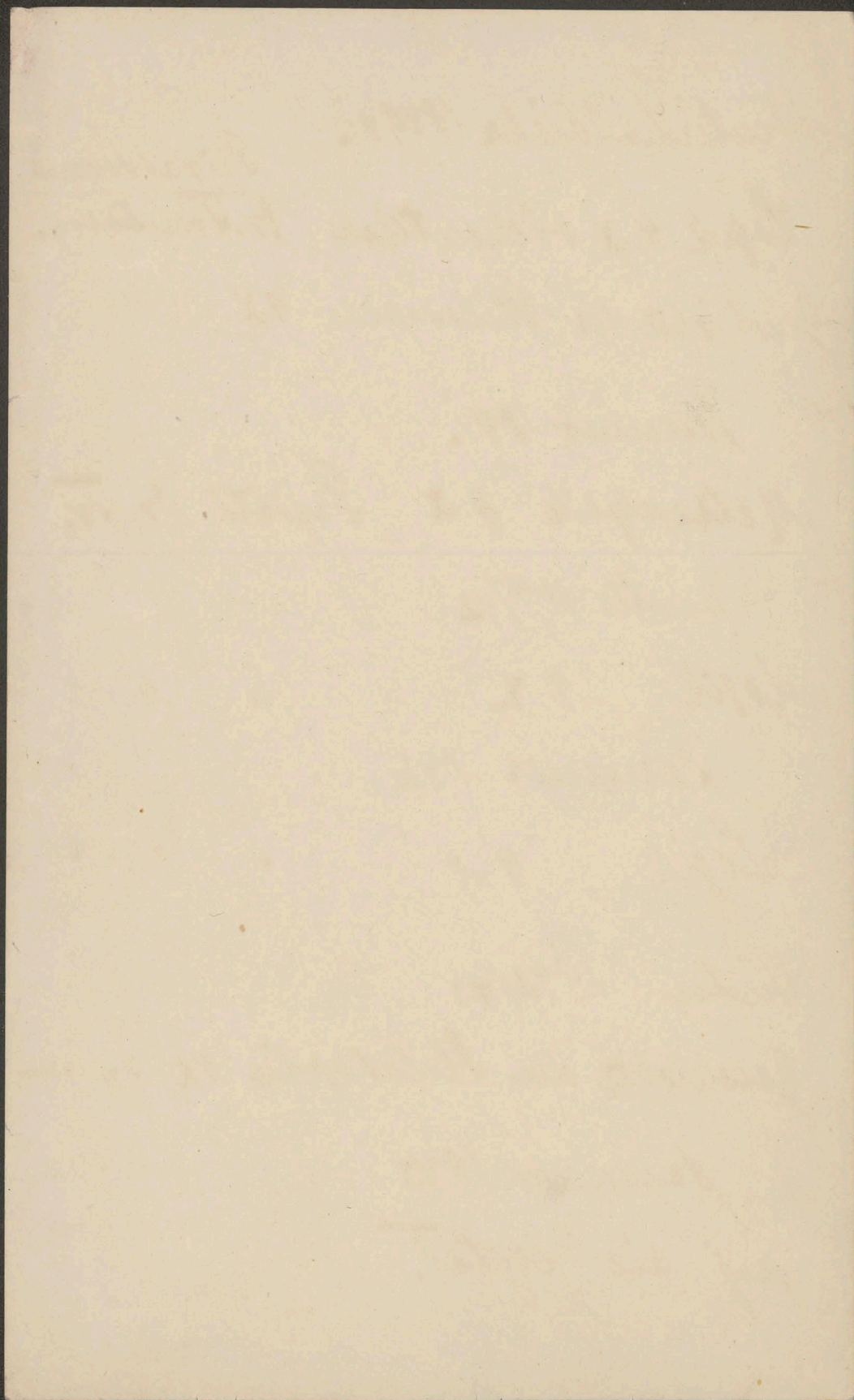
Logik 4 x " " "

Winter 1842/43

Geschichte der Philosophie 4x ...

Sommer 1843

nij nie opzet.

Geschichte der Steinwälder Lage

der alten Stauwerk

2B in Fickung in Baden

Erbaunungsjahre von Fr. Hugo Stike

Maunersicht für Fickung

Am 1. Oktober der 1870er

Freitag 14. 1874

gebildet von Fr. H. W. Pöppel u. v. d. W.

t. m. tu

noirady cos' maleri?

1
2
3

list do Kromera !!

24

Kraków 29/10 948

do Wł. Homolickiego

Wielce Szanowny Panie Doktorze!

Z otrzymanej kartki wyrozumie-
waniem, że Pan Doktor nie ode-
brał mi mojego listu ani wo-
lej kartki. Dziś moje my-
ślenie się do radości, bo miał
ścisły & powrotny list, również
ydwój się uśmiechem kartki. A-
Dziś rano do hotelu Karpo-
wicz, nie wrócić o zmianie
uroczka.

Najbardziej za kartki, ponieważ
niekiedy. To, co robienie - To do-
brze i obowiązek.

We wtorek 23 b. m. wieloletni
przedanie Komisji: reformy
G. Czubel i p. Kot. Zapewne
zainteresuj się, to obowiązek

na poprzednim prof. Kallenberg
podał do wiadomości, że wona-
da Lity Trutowskiego do ka-
kronskiego 24 lat. Pan Cui-
bek nie wie o sobie wyftowa-
nych Lity, także zapewne o ko-
respondencyi Trutowskiego. Sa-
gadła tu wykreślenie. G. prof

Kallenberg otrzymał niedzi-
śliście z owych 4 lat. od pani
Dienbeckiej do celów wydróżnienia
obecnie otrzymuje ją panu emble-
m.

Rozmawiałem z panem Ala-
mondem o wypracowaniu napisem
i dowodu z jego strony gotała
ostatnie zadużenie w ca-
stępnym 4000. Koresponden-
cja z Kalkoaskim nie wyjdzie

w reszcie Archiwum ale z robusz
fundacji, tak to jest poprzednio
wyprawy iehualit. O tej rzeczy
nie ma jak odrodzenia. Na Archi-
wum zostaje wiec wydziszenie wy-
dawictwa Gane Doktora.

Ze swj strony zamiast pan Cui-
ben, idy bys gotow prodać
Kopie listow panu Doktorowi,
aieby je uioes wyprakai w ce-
laku biograficznym.

Ja sam wydatkiem 2 ip. L. Ryola
pro listy treutowskiego do foicep
Wrenora. Jaku t nich mi
miedstawia w dnuj wstosci,
druzgi urzycie sie przydaci do
ustaleni² pracunobungh uo-
mentoi u wrozie Przygi
Matygo go zarzrem.

Na przewodzeniu uniejem u Gana

Dr. Ktora musi jznan byc tworka
o zdrowiu i staz wytepiuj
zysomniec' wyszednie upe-
wien czis o zamienonem wy-
dawnictwie, aj sily wrtez ze stat-
cem i raj Proje z wysedyjni na-
szymi wodami - bo polowie i
akurafora didora zabijego
driska.

Jak wydzierkowinij dyzys, liby
CROZ potkrepiat i powierz

oddany stuz

Molowst. Michalcki

Ira Duki.

Karty 2.

(a). "Doniesienie literackie Orzelbranda
o Homiku pol."

b). "Wadomoi" o nowel przedmowy
Orzelbranda: /

1/1

1870
1871
1872
1873
1874
1875
1876
1877
1878
1879
1880

Wilno, w Październiku 1855.

DONIESIENIE LITERACKIE

MAURYCEGO ORGELBRANDA

O S Ł O W N I K U P O L S K I M .

W chęci zastąpienia dotychczasowego niedostatku w Literaturze treściwego Słownika języka polskiego, przedsięwziętem zająć się wydawnictwem podobnego dzieła, a to w rozmiarach i objętości odpowiednich potrzebom nie tylko kształcących się, a nieobeznanych należycie z właściwemi mowie wyrażeniami, lecz też i potrzebom osób, lubo posiadających polski język, wątpliwych wszakże co do właściwości niektórych wyrażen, rzędu, lub pisowni; zresztą wszystkich nieobeznanych z naukowemi terminologicznemi nabytami mowy, a niemogących nieraz z samego przedmiotu, znaczenia ścisłego wyrazów ani pojąć, ani odgadnąć.—Taki to Słownik uznawszy za konieczny, czując zarazem cały ogrom trudności pod wielu względami uskutecznienia tego zamiaru, i niepodobieństwo obarczenia jednej osoby tak ogromną pracą, mogącą się na lata przeciągnąć, osądziłem za właściwe, pracę tę rozdzielić na osób kilka: raz, by w części wypełnienie jej przyspieszyć; powtóre, by dzieło, przez różne zdania przechodząc, tém samém poprawniejszém i dokładniejszém się stało. Pomysł mój początkowo powierzony tutejszemu Nauczycielowi Historji Aleks: Zdanowiczowi, znalazł w Nim szczerę wsparcie i współczucie. On też niezwłocznie zajął się skreśleniem planu i programu pracy; w skutek tego, jako też wzajemnej narady, do współudziału w wykonaniu Słownika zaproszeni zostali, oprócz Pana Aleks. Zdanowicza: PP. January Filipowicz (Redaktor wydawanego niegdys pisma «Lud i Czas» i współpracownik tłumaczonego «Wykładu Chemji Stöckhardta»), Michał Bohusz Szyszko (od lat już wielu Publiczności znany, jako wyborny tłumacz); nakoniec Walerjan Tomaszewicz, (współpracownik Wykładu Chemji Stöckhardta, który poprzednio pod pseudonimem Tomasza Kempis bardzo chlubnie Publiczności dawał się poznać).—Szlachetni współpracownicy do wykonania podjętych na się części z takim zapałem i oddaniem się przystąpili, że mogli byśmy druk rozpocząć w nader krótkim czasie. Względ jednak na dokładność dzieła i nieprzerwane jego wydawnictwo, powstrzymuje nas od ogłoszenia Prospektu; mamy bowiem na celu najprzód uzbierać i uporządkować materiały, a dopiero po zupełnem dokonaniu całej pracy, ogłaszać ją drukiem, tak nieprzerwanie wydając, by Publiczności i własnym widokom zadość się stało (*). Ogłoszeniem zaś niniejszém mamy na celu nietylko chwilowe zaspokojenie Publiczności oczekującej na Słownik czysto-polski, jak raczej uproszenie znacznych badaczy języka, by uzbierane, lub zbierające się przez nich, dla własnej potrzeby lub przyjemności materiały, łaskawie nam udzielić ra-

(*) Od czasu pierwszego ogłoszenia wydawnictwa naszego, to jest od M-ca Czerwca, praca jeszcze bardziej naprzód się posunęła: obecnie zajmujemy się już wcielaniem nowych nabytków do Słownika.

czyli. Wiadomo nam, że wielu literatów zwykło przy czytaniu książek, notować nowo-odkryte lub w pomnikowym dziele Lindego omińnięte, a nigdzie jeszcze zbiorowo nieogłoszone wyrazy; że podobne notaty nie są tak uporządkowane, by już do druku pójść mogły; o takie właśnie materiały, jako mogące się przyczynić do wzbogacenia naszego Słownika, pod tym względem wyrażań, najuprzejmiej prosimy. Nie tyle bowiem zależy nam na obrobieniu, jak ra samych wyrażeniach z odpowiednią im krótką definicją, które wedle potrzeby i rozmiaru przedsiębranego przez nas dzieła, znajdą w niem miejsce. Spodziewamy się przeto, że dbający o bogactwo naszego języka i treściwe wykazanie tego bogactwa na korzyść ogółu, nieodmówią udzielenia nam surowych notat, nieobjętych przez dotychczasowe, dotyczące się języka polskiego Słowniki. Pod takowego rodzaju materiałami, rozumiemy wyrażenia nietylko w pospolitej mowie używane, lecz téż do specjalnych nauk i wiadomości należące; Słownik nasz bowiem ma na celu objąć wszystkie znane dotąd tak w ustnej, jak i pisanej mowie wyrazy, tak swojskie jako i z obcych języków do naszego wprowadzone.—O ile miejscowe środki i siły współpracowników starczą, o tyle materiały do Słownika wyszukują się głównie z drukowanych nomenklatur. Niepodobna jednak przy małym u nas zasobie takowego rodzaju źródeł, wszystkich wyrazowych znaczeń i odcieni naszej mowy wyczerpnąć, a tém samém całkowicie ducha jej rozwinąć. Współuczucie zatem tylko i dobra chęć Publiczności, do osiągnięcia pożądanego skutku zamiar nasz doprowadzić zdołają.— Jakkolwiek literacką Publiczność naszą częstokroć o niezyczliwość i zazdrość pomawiają, ani na chwilę niechcemy przypuścić prawdopodobieństwa, by nasza prośba, ogólne dobro na celu mająca, nie znalazła odgłosu, jeśli nie w masie czytających, to przynajmniej w małej ich liczbie. Tym razem ośmielamy się poszczycić współuczuciem i niewątpimy, że mające się nam udzielić od pojedynczych osób materiały, zajmą niejedną kartę w naszym Słowniku, zobowiązując nas za ulżenie w nader mozolnej pracy, do jak najszczerzej wdzięczności (*). Naturalną jest rzeczą że na udzielenie nam materiałów o tyle tylko czekać będziemy, o ile czasu na uporządkowanie naszych własnych stanie, a czas ten niepotrwa długo. Jeśli przeto ktokolwiek przybyć nam w pomoc zechce, prosimy o pośpiech w nadsyłaniu materiałów, pod adresem podpisanego pocztą.

O szczegółowym wydawnictwie Słownika, to jest: objętości, cenie, czasie jego wyjścia i warunkach prenumeraty, osobny Prospekt doniesie.

MAURYCY ORGELBRAND, KSIĘGARZ W WILNIE.

(*) Że nasze prośby znalazły już pewien odgłos, dowodem nadesłana nam Nomenklatura do wszystkich dzieł filozoficznych Bukatego, Cieszkowskiego, Kremera, Libelta i własnymi nowo użytymi wyrazami uzupełniona przez P. Bron. Trentowskiego. Nie tylko tą tak ważną a znakomitą pracą Słownik nasz już wzbogaconym został, lecz téż wiele innych przyrzeczeń kilku uczonych i literatów miejscowych i okolicznych, rokują nam obfite nabytki. Niepodobna nam między innymi nienadmienić prac zasłużonego Meża P. Adama Joehera, który czynnym udziałem w Słowniku, jako i bogatym zbiorem starych i nowych wyrazów w innych dotychczasowych Słownikach pomijanych, przedsięwzięcie nasze wspiera. O innych podobnych pomocach, gdy te odpowiednio przyrzeczeniom do skutku doprowadzone będą, w późniejszym czasie zdamy szczegółową sprawę.

WIADOMOŚĆ O NOWYCH PRZEDSIĘWZIĘCIACH
MAURYCEGO ORGELBRANDA

W WILNIE.

W pierwszych dniach m-ca Maja r. b. opuściło
praszę drukarską dzieło

WŁADYSŁAWA SYROKOMLI

pod tytułem:

WIELKI CZWARTEK. Obraz Wioskowy. Cena Rs. 1.

Wkrótce ukażą się:

Władysława Syrokomli. **STARE WROTA.** Poemat.

— **JANKO CMENTARNIK** (poprzednio pod nazwą Stary Hulaka ogłoszone). Gawęda ludowa.

Lipnickiego X. **ŻYWOT S. JADWIGI.**

Po ukończeniu druku *Podróży Arago* p: t:
OD BIEGUNA DO BIEGUNA I DWA OCEANY,

wychodzić będzie *trzytomowe* dzieło

VENTURY DE RAULIKA:

ROZUM FILOZOFICZNY I ROZUM KATOLICKI,
tłómaczenie *Michała Bohusza Szyski.*

Nadto rozpoczęte tłómaczenie dwóch znakomitęj wartości dzieł słynnego

ALEKSANDRA HUMBOLDTA:

PODRÓŻE PO ROSSJI EUROPEJSKIĘJ I AZJATYCKIĘJ
w 2 tomach, i

PODRÓŻE PO AMERYCE I AZJI

w 2 tomach.

ZAPOWIEDZIANY

SŁOWNIK JĘZYKA POLSKIEGO,

WYPRACOWANY PRZEZ

**ALEKSANDRA ZDANOWICZA, MICHAŁA BOHUSZA
SZYSZKĘ, JANUAREGO FILIPOWICZA I WALERJANA
TOMASZEWICZA,**

rozpocznie się drukować w m-cu Lipcu r. b.

Pozwoliło drukować. Wilno 30 Maja 1856 roku. Cenzor *P. Kukolnik.*

WIADOMOŚĆ O NOWYCH PRZEDSIĘWZIĘCIACH

MAJĄCYCH ORCZYSTO

W WILNIE

W piątym dniu miesiąca r. b. ogłoszono
przez drukarnię dzieło

WŁADYSLAWA STRODOMI

pod tytułem:

WEJŚCIE WARTY. Opus Wileński. Cena Rb. 1.

Wartość około 1000

Wydawca: Władysław Strodomy, Stary Włota, Połnoc

JAKO CMENTARNI (opracowanie pod nazwą

zaw. Stary Włota opisanego, dawca: Ludowa

Wydawca: K. WYWIOT & JAWIŁO

To ukoniecznia druku Wileński, strona p. 1.

GD BIEGUNA DO BIEGUNA I DWA OCEANY

wychodzić będzie w tym samym czasie

WYDAWCA: K. WYWIOT & JAWIŁO

ROZUM FILOZOFICZNY I ROZUM KATOLICKI

tomem Michała Bohusza Szyskiego

Nadto rozporządza (tomem) dwóch tomów (z) war-

tości dzieł, almagu

ALEXANDRA HUMBOLETA

PODROŻE PO ROSSJI EUROPEJSKIEJ I AZIATYCKIEJ

w 2 tomach

PODROŻE PO AMERYCE I AZJI

w 2 tomach

KAROL WIEDLIŃSKI

SŁOWNIK JEZYKA POLSKIEGO

WYDAWANY W WILNIE

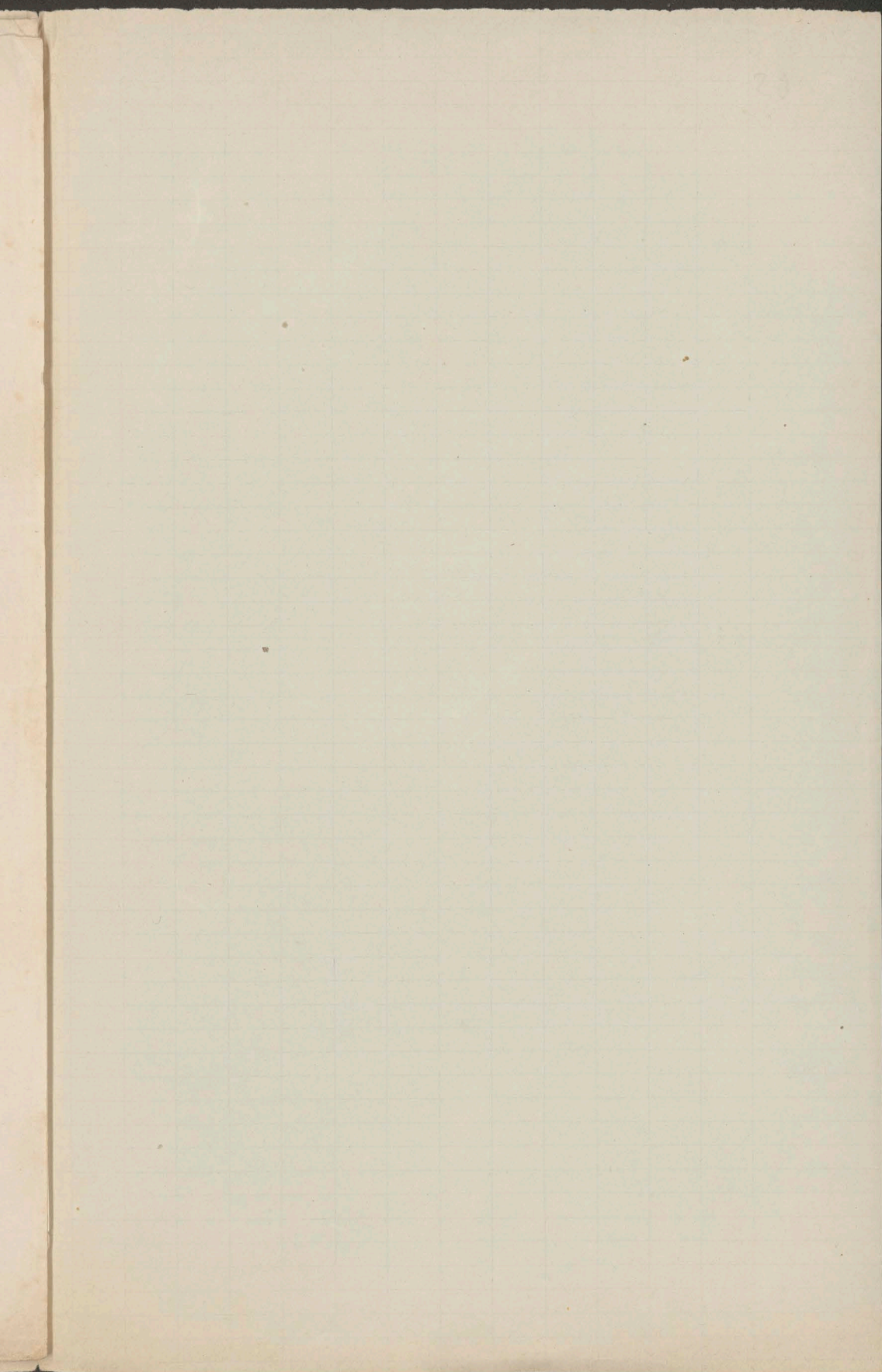
ALEXANDRA WYDOWIŃSKA, MICHAŁA BOHUSZA

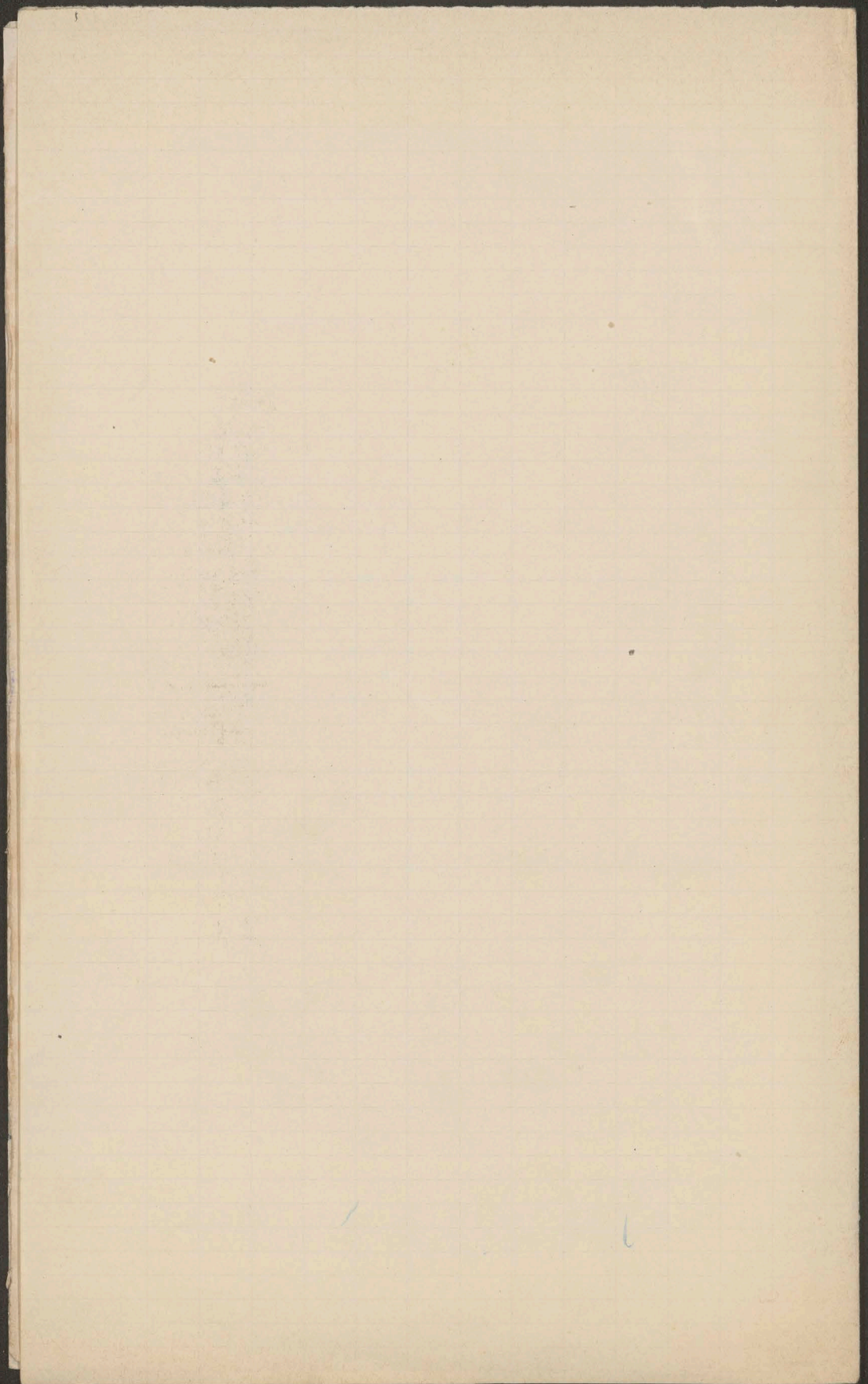
WYDAWCA: K. WYWIOT & JAWIŁO

TOMASZ WILK

rozpoczniesz się drukować w m-cu lipcu r. b.

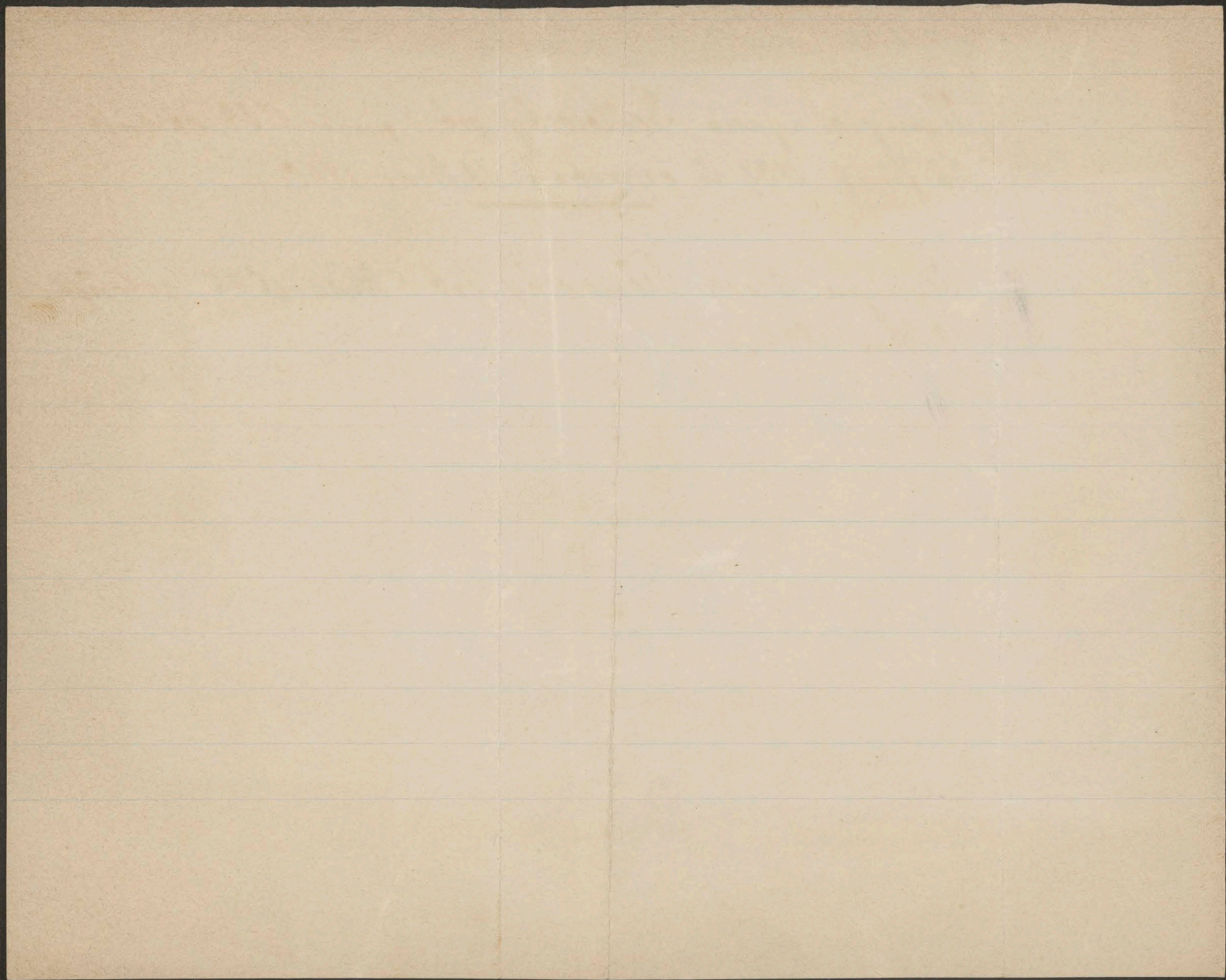
Wydawca: Wileński, dnia 30 maja 1855 roku. Cena: 1. Książka

Клѣтница Лѣана Трентовскій, гвб. 6. јуни 1839, гвбвѣстѣ:
26. јуни 1839 и. гвбвѣстѣ 19. Нѣри 1840.

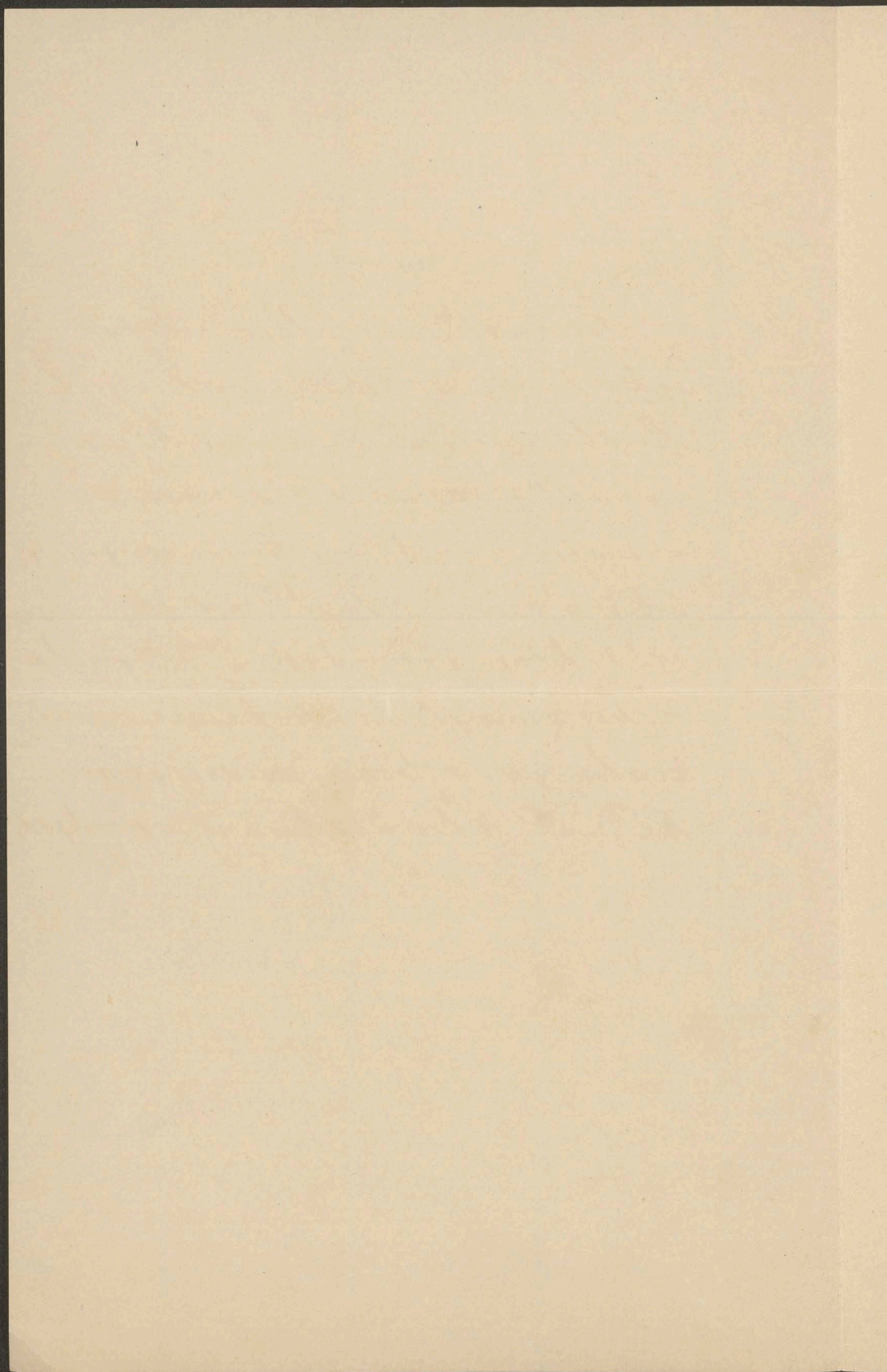
Клѣтница Флора Трентовскій, гвб. 5. Нѣри 1842, гвбвѣстѣ:
19. Нѣри 1842.

31 29
d. 13/II 1913

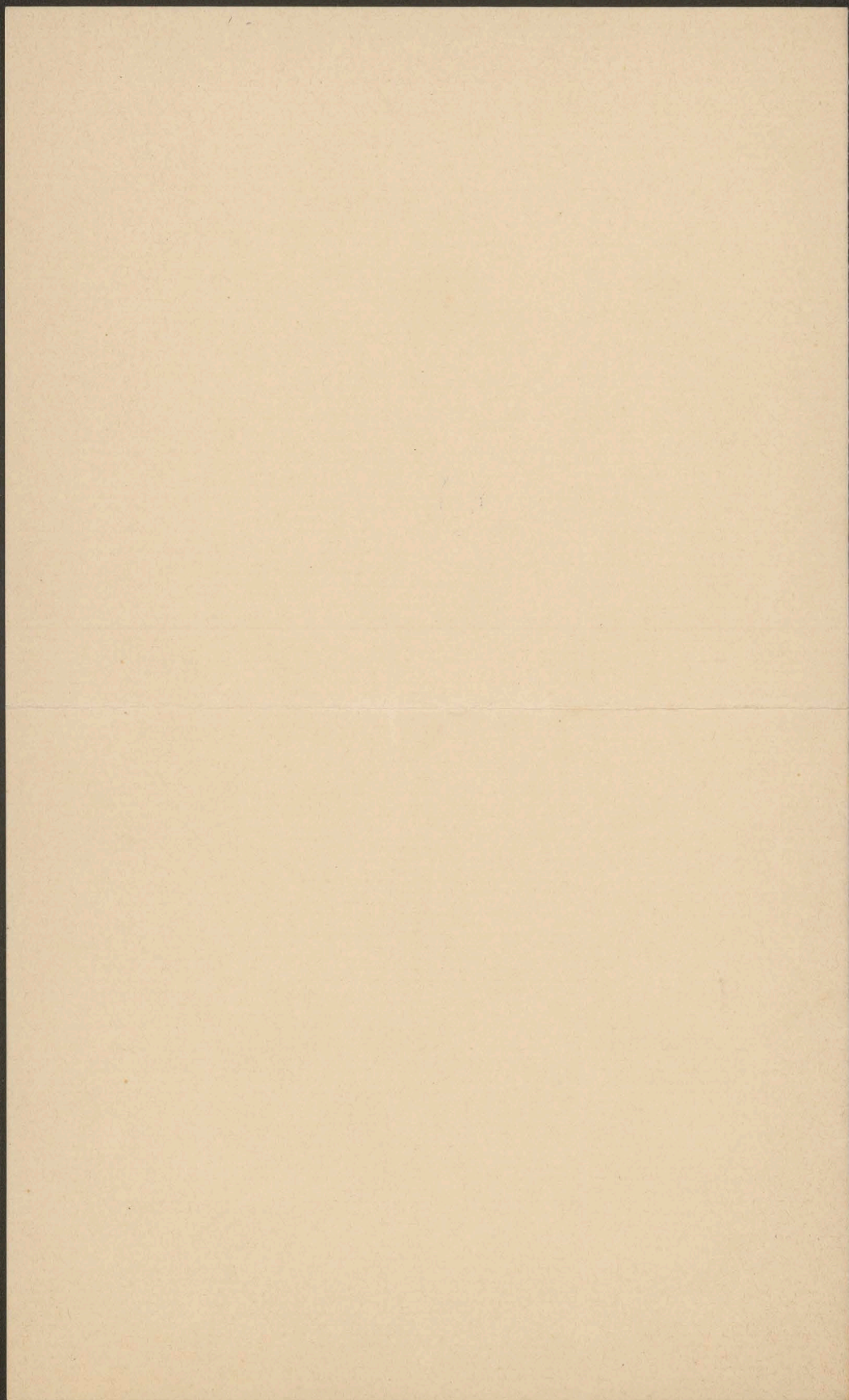
Potwierdzamy odbiór kopii
rekopisu Br. Trentowskiego p. t.
"Myśl podniesienia nauki ogólnej
oświaty" wraz z piśmieniem Kom-
misji Królowej Wyznań relig.
i Oświecenia publ. z d. 24 marca
1831, które jako dar D^{ca} Emila
Kipy złożył do Archiwum mu-
zealnego w dniu dzisiejszym
W. P. D. Władysław Florodyński

ZARZĄD MUZEUM
XX. CZARTORYSKICH
W KRAKOWIE.

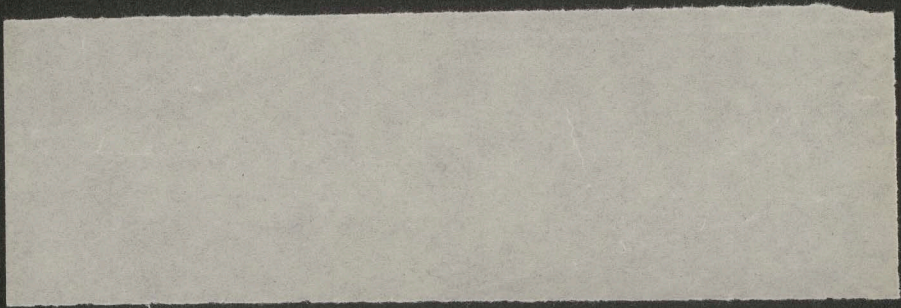

31

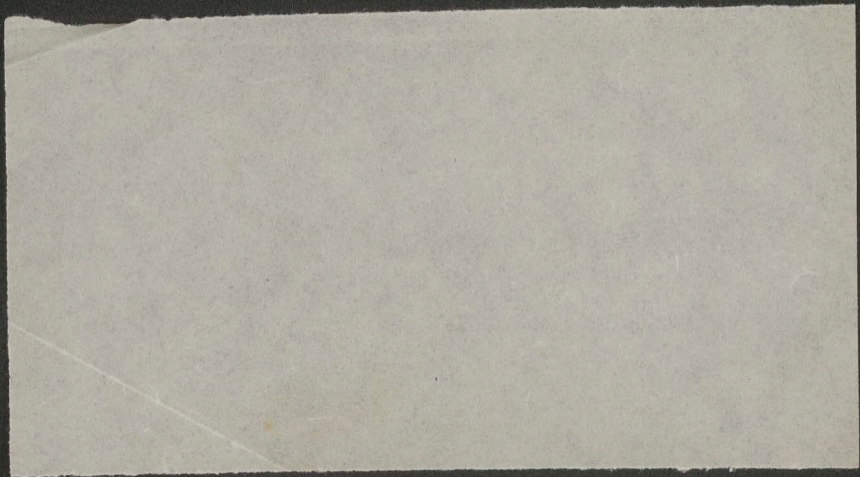
Bronistaw Trentowski

32

R

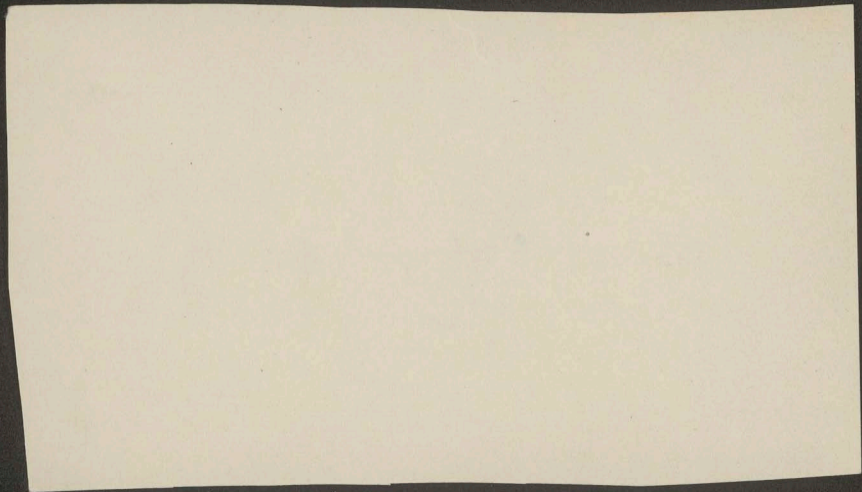
Ben. Ford. Fwentowski

33

35

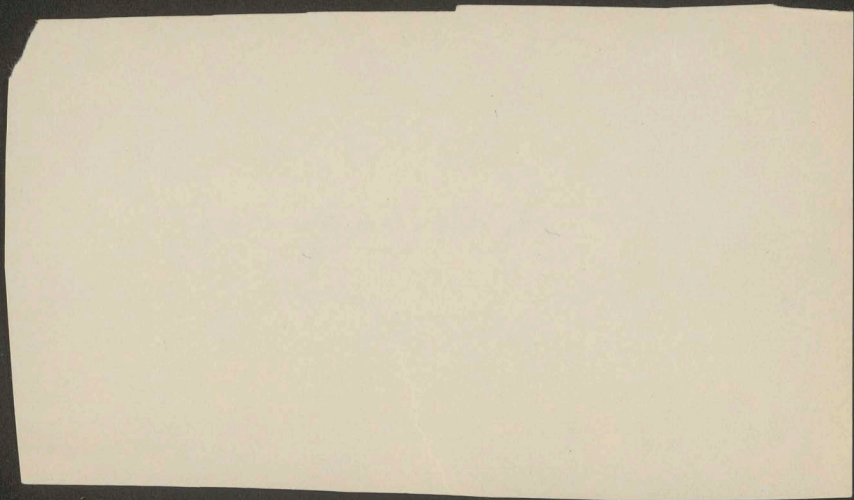
Fretouppiz

34

Br. Ferd. Trentowski

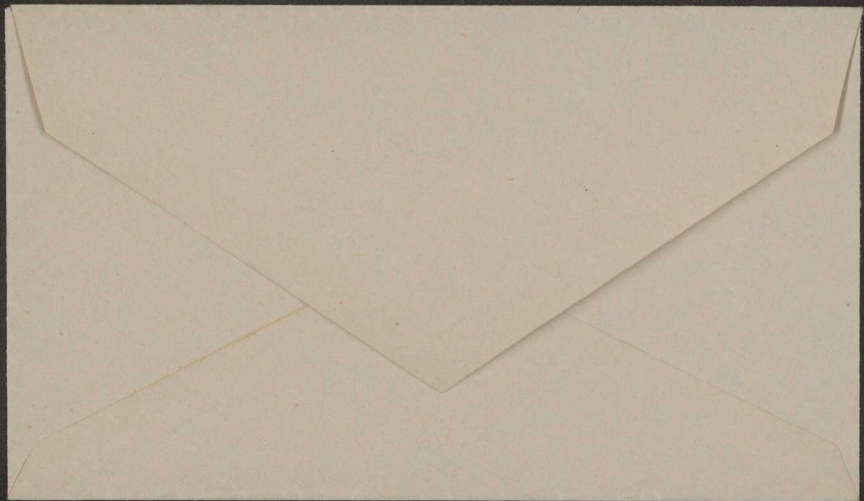
Hieroglyf Trentowskys.

2.

(Kantha)

B. niewytcane!

^{nie}
 lub do Trento
 wskazy.

Van p. de Errepiers

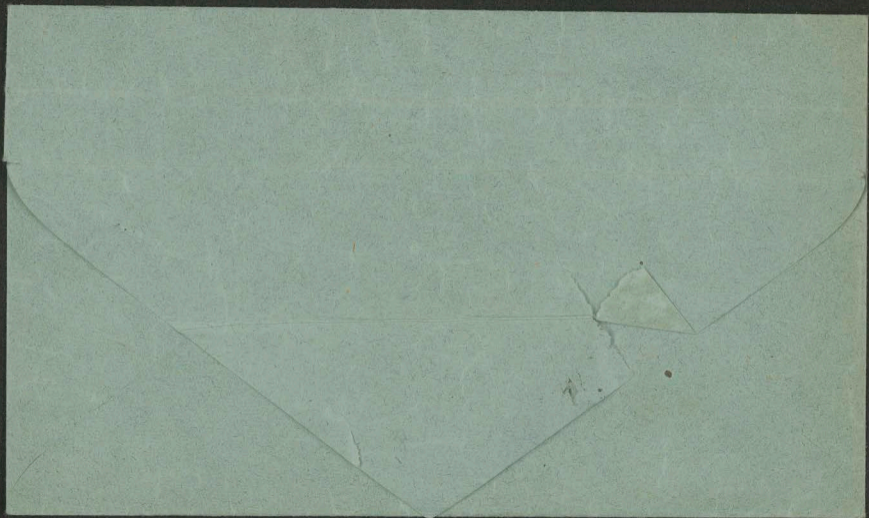
Robt Inverlooy

~~fotografie 157.~~
i podpisy.

/ Moja rasnoš' /

Prepina

~~Yarvia~~

Kopina 1-5a

Neutorciaua

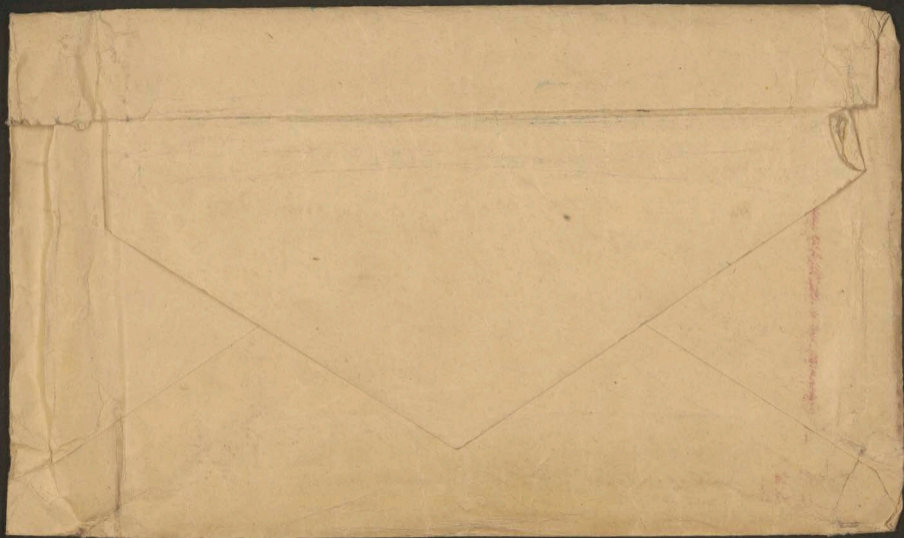
Or. T.

Własności p. Kadłowieca

1 listów: 105 i 1 list florof. Pr. goj.

Własności 87 listów

27 IV 57 Gull

"*Zizyca foliosa*"

II i III

(listy od p. Butkiewiczowa otrzymane)

Kopie dokumentów

~~Koperty 2-gle~~

~~listy p. Butkiewiczowa~~

brzyźdzy

Br. Jędrzejowski

Pna Pruszyńska

III

